

JAARVERSLAG 2021

FAIRTRADE NEDERLAND

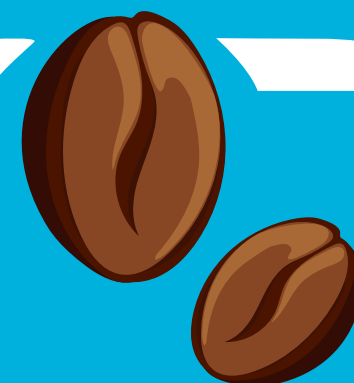

Inhoudsopgave

Inhoud	02
Voorwoord	03

Ontwikkelingen in de markt	04
Ontwikkelingen in productielanden	07
Communicatie, campagnes & projecten	10
Fairtrade community	13
Verslag van de directie	16
Vooruitblik en plannen 2022	20
Verslag van de Raad van Toezicht	23
Financieel beleid	26
Risicobeleid	28
Financiële rapportage	31

Colofon	45
---------------	----

Voorwoord

Vrijblijvend. Als ik de betekenis van het woord google, komt direct naar boven ‘waarbij je nergens toe verplicht wordt’. Als synoniem vind ik ‘informeel’, of ‘niet bindend’. Ik kan een glimlach niet onderdrukken als ik ook woorden als ‘fröbelen’ en ‘flirten’ tegenkom in de lijst van woorden die de betekenis van vrijblijvend duiden.

Vrijblijvend is via de metafoor sport makkelijk duidelijk te maken. Een rondje hardlopen in je eentje is vrijblijvend. In een hockeyteam spelen is misschien wel vrijwillig maar zeker niet vrijblijvend. Kom je niet, dan laat je het gehele team vallen en wordt misschien de wedstrijd verloren. Teamgenoten zullen zich door jou in de steek gelaten voelen en spreken je daarop aan.

Bij het verduurzamen van waardeketens zien wij nog steeds ‘vrijblijvend’ gedrag. Er wordt gedaan wat ‘uit kan’ of wat makkelijk te communiceren is. Om het kritisch te stellen – en nog steeds binnen de omschrijving van het begrip ‘vrijblijvend’ – er wordt geflirt met duurzame beloften en gefröbeld met activiteiten.

Sectorafspraken (bijvoorbeeld het Dutch Initiative on Sustainable Cocoa (DISCO)) zijn een manier om de vrijblijvendheid terug te dringen. Sleutelspelers in de cacaosector committeren zich om toe te werken naar een leefbaar inkomen voor cacaoboeren en om kinderarbeid en ontbossing tegen te gaan. Het zal in de komende jaren duidelijk worden of de teamspelers in de ‘ISCO’s’ elkaar echt scherp kunnen krijgen én kunnen houden op het halen van de teamdoelstellingen.

Fairtrade speelt een actieve rol in de Europese ISCO’s. Fairtrade Nederland zal zich ook in andere sectoren dan cacao inspannen om de vrijblijvendheid terug te dringen en op de doelen te sturen.

Het goede nieuws over 2021 is dat Fairtrade in Nederland is blijven groeien. Ondanks COVID-19, snel toenemende financiële onzekerheden én oorlog in Europa, hebben bedrijven en consumenten ervoor gezorgd dat meer boeren en werknemers kunnen profiteren van Fairtrade. Vrijwillig! Want niemand dwingt een merk, retailer of consument om een Fairtrade product te kopen... Al geldt dat niet helemaal voor consumenten, want het aanbod bepaalt in sterke mate het koopgedrag. Inmiddels hebben verschillende supermarkten in bepaalde categorieën alleen nog maar een Fairtrade aanbod. Zonder effect op de verkopen wordt elke aankoop er een die sociaal, ecologisch en financieel duurzaam is.

Fairtrade wil niet alleen de vrijblijvendheid terugdringen maar ook de vrijwilligheid. Samen met partners werken wij aan het omzetten van volledige assortimenten. Daarnaast zetten wij in op een actieve lobby om tot wetgeving te komen op ‘human and environmental rights due diligence’ (HREDD). Een verplichting voor alle bedrijven om te weten wat er als gevolg van hun handelen omgaat in een waardeketen, daarover te rapporteren en waar nodig corrigerende maatregelen te nemen.

**Minder vrijwillig,
minder vrijblijvend
is ons motto voor
de toekomst!**

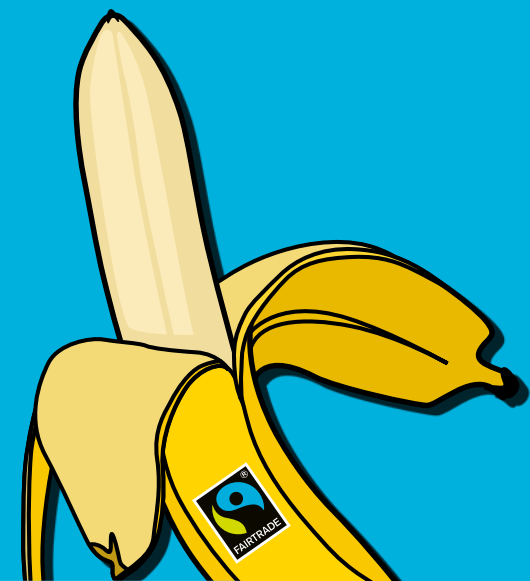
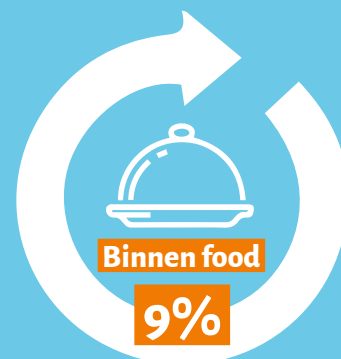
**Peter d'Angremond,
Directeur Fairtrade
Nederland**

Ontwikkelingen in de markt

Ontwikkelingen in de markt

IN 2021 STEGEN
DE VERKOPEN VAN
PRODUCTEN MET HET
FAIRTRADE KEURMERK
IN NEDERLAND MET
MAAR LIEFST 11%

Verkoop Fairtrade producten:

KOFFIE

Verkocht in 2021
5.136.000 kg

Verkocht in 2020¹
4.831.000 kg

groeï +6%

- Koffie stond door COVID-19 in de zgn. *out of home*-markt onder druk. Toch had koffie, door de groei in retail, een positief resultaat.

¹ De groei is vastgesteld ten opzichte van de in het jaarverslag over 2020 gerapporteerde volumes en laat correcties daarop buiten beschouwing. Correcties hebben geen materiële invloed op het gepresenteerde beeld.

THEE

Verkocht in 2021
899.000 kg

Verkocht in 2020
875.000 kg

groeï +3%

- Nieuwe introducties in thee zoals die van Zonnatura, zorgen voor groei.

BANANEN

Verkocht in 2021
36.081.000 kg

Verkocht in 2020
38.156.000 kg

daling -5%

- Supermarktketen DEEN is verkocht aan Albert Heijn en Dekamarkt. DEEN verkocht uitsluitend Fairtrade gecertificeerde bananen. De kopende partijen doen dit niet in dezelfde mate. Dit zorgt voor een terugval in volume.

CACAO

Verkocht in 2021
23.789.000 kg

Verkocht in 2020
20.679.000 kg

groeï +15%

- In 2021 groeit de Fairtrade familie met twee grote commitments. Het merk Verkade kiest voor Fairtrade cacao voor al hun chocolade én koekjes. Ook non-food retailer Action switcht naar Fairtrade cacao in hun volledige private-labelassortiment en verwacht eind 2023 alles te hebben omgezet.

Nieuw op de markt

**FAIRTRADE
ORIGINAL KOFFIE**

(OP WEG NAAR EEN
LEEFBAAR INKOMEN)

**2BLOSSOM
WIJNEN**

**ALDI
CHOCEUR
CHOCO
CHANGER**

NIEUW!

Deze producten met
het Fairtrade logo werden
geïntroduceerd in 2021

**ACTION
CHOCOLADE**

CHOCOLOVELY

**LEVV
NEWBORN**

**VERKADE
CHOCOLADE**

GAASTRA

Ontwikkelingen in productie- landen

Ontwikkelingen in productielanden

IN 2021 ONTVINGEN BOEREN EN WERKNEMERS

€7,9 MILJOEN

lichte stijging 2020

premie door verkoop van Fairtrade producten in Nederland.

Deze stijging is vooral te danken aan de groei in cacao, die de lichte verliezen in met name bananen, goedmaakte. De gedaalde koffieverkopen buitenshuis van een jaar eerder gaven door COVID-19 geen verbeteringen te zien, maar dit werd gedeeltelijk gecompenseerd door de groei in het retailkanaal.

BANANEN

Dankzij de verkoop van Fairtrade bananen in Nederland ontvingen bananenboeren in 2021 € 1,7 miljoen extra inkomen², iets minder dan in 2020. Dit bedrag wordt door boeren en werknemers onder andere als volgt gebruikt:

- Coöperaties gebruikten de helft van de premie voor de versterking van hun organisaties, zoals het verbeteren van de infrastructuur (inpakstations, kabelbanen, opslag en faciliteiten voor de productie van organische mest) en trainingen voor management en stafleden. Verder ging er veel directe steun naar boerenleden, onder andere via landbouwtrainingen, het verstrekken van landbouwwerktuigen en van kredietfaciliteiten. Een kleine 10% van de premie werd besteed aan projecten in hun leefgemeenschappen, bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs.
- Werknemers op de plantages besteedden bijna de helft van de premie aan onderwijs voor hun gezinnen en aan huisvesting (nieuwe woningen en investeringen in bestaande woningen). Daarnaast werden gelden gebruikt voor medische zorg en voor het verstrekken van krediet aan werknemers. Ruim 10% werd gestoken in de training van leden van de Fairtrade premiecomités, die zorg dragen voor het beheer en de besteding van de premiegelden. Ten slotte ging zo'n 12% naar projecten in de dorpsgemeenschappen van de werknemers (infrastructuur, onderwijs en gezondheidszorg), hygiëne en anti-besmettingsmiddelen.

DIT BEDRAG WORDT DOOR BOEREN EN WERKNEMERS ONDER ANDERE

GEbruikt voor:

Werknemers op plantages gebruikten de premie vooral voor huisvesting en onderwijs.³

Bij kleine-boerencoöperaties is met name succesvol geïnvesteerd in het PIP-programma: *productivity improvement programme*.

Om toe te werken naar een leefbaar loon voor werknemers op de plantages is het afgelopen jaar de verplichting gestart om in ieder geval 70% van dat leefbaar loon te betalen. In de komende jaren moet het resterende loongat geleidelijk aan gedicht worden. Loononderhandelingen met vakbonden of vertegenwoordigers van de werknemers moeten daar uiteindelijk voor zorgen. Vanuit Fairtrade kan tijdelijk tot 50% van de premie daarvoor worden ingezet, terwijl ook de minimumprijs van Fairtrade daartoe al bijdraagt.⁴

De meeste bananen in Nederland komen uit Ecuador en Colombia. Uit studies in 2020 blijkt dat veel werknemers in deze landen al een leefbaar loon hebben óf dat het loongat beperkt is. Fairtrade Nederland werkt samen met de industrie aan het versterken van de dialoog tussen werkgevers en werknemers en werkt toe naar het dichten van het resterende loongat, zodat alle werknemers op de plantages straks een leefbaar loon verdienen. Met IDH (Initiatief voor Duurzame Handel) is gewerkt aan aanpassingen in de salarismatrix die op veel plantages zal worden gebruikt om het loongat te berekenen.

In de reguliere markt is ook het afgelopen jaar veel ophef geweest over de bananenprijzen, met name omdat de kosten van bijvoorbeeld kunstmest, dozen en transport de pan uit rezen. Ook de producentenlanden zelf hebben hiertegen het afgelopen jaar regelmatig eensgezind geageerd en Europese retailers opgeroepen betere prijzen voor hun bananen te betalen. Ondanks de roep om meer duurzaamheid en de problemen rond COVID-19, hebben veel retailers nog steeds de neiging de prijzen voor hun bananen zo veel mogelijk te drukken. De sterk gestegen kosten hebben Fairtrade ertoe doen besluiten om haar minimumprijzen eind 2021 sterk te verhogen. Hoewel de Fairtrade prijs ook in de reguliere markt vaak als referentie wordt gebruikt, bleven bij Fairtrade die aankooprijzen (los van de premie van een dollar per doos) het afgelopen jaar behoorlijk achter.

CACAO

Het grootste gedeelte van de cacao in de Nederlandse chocolade met het Fairtrade keurmerk komt uit Ivoorkust en Ghana. De overheden in deze landen bepalen de prijs die aan de boeren moet worden betaald. Vanwege de lage cacaoprijzen is de Fairtrade minimumprijs al een paar jaar van toepassing in Ivoorkust. Dat betekent dat de boeren boven op de overheidsprijs nog een extra bedrag krijgen. Dit is een belangrijk vangnet voor de cacaoboeren. Daarnaast ontvangt de coöperatie een Fairtrade premie. Boeren beslissen gezamenlijk hoe deze besteed wordt.

Fairtrade boeren ontvingen circa € 3,2 miljoen aan Fairtrade premie voor cacaobonen gebruikt in chocolade voor de Nederlandse markt.

CACAOBOEREN BESTEDEN DE FAIRTRADE PREMIE AAN:

diensten voor boeren (47%), zoals trainingen aan boeren om de productiviteit te verbeteren, aanschaf van materiaal en kunstmest of cashuitbetaling aan de boeren;

investeringen in de coöperaties (38%), zoals opslaglocaties voor cacao, vrachtwagens en personeel en administratie;

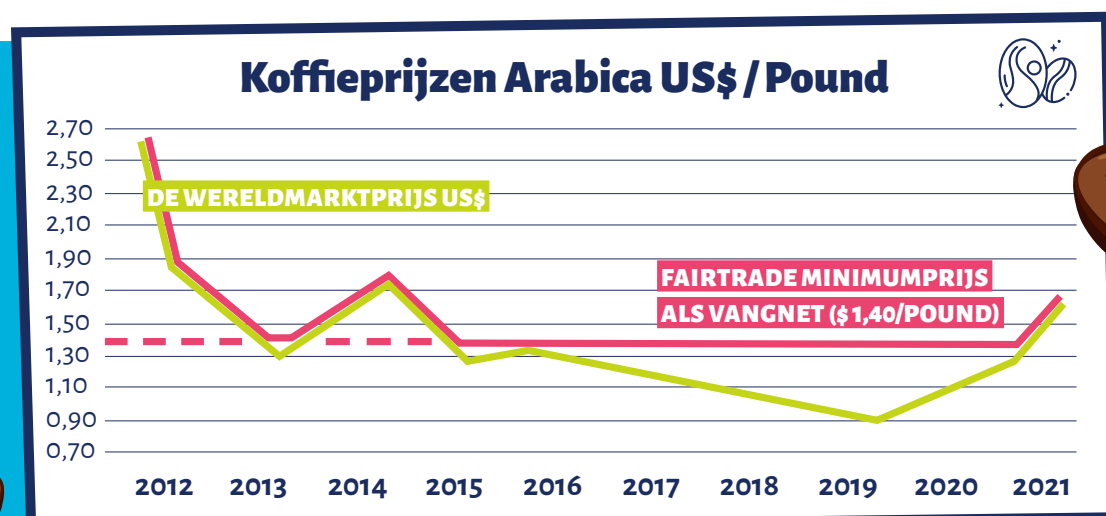
investeringen in de gemeenschap (15%). Het gaat hierbij met name om onderwijs en gezondheidszorg.

² Het directe voordeel van Fairtrade is met name de premie van US\$ 1 per doos bananen. Fairtrade prijzen in bananen verschillen niet sterk van de marktprijzen. In de markt geldt Fairtrade namelijk vaak als referentie.
³ Deze voorbeelden zijn gebaseerd op algemene informatie over de besteding van Fairtrade premie. Premiegeld wordt centraal verdeeld. Hierdoor is niet te herleiden welke specifieke projecten gesteund worden door Nederlandse premiebedragen.
⁴ Fairtrade zet grote stap naar leefbare lonen voor bananenwerknemers - Fairtrade Nederland.

KOFFIE

De koffieprijsen gingen in 2021 door het dak. De gemiddelde prijs van arabica op de beurs van New York kwam uit op bijna US\$ 1,70 per pound, maar bereikte in het najaar zelfs een waarde van US\$ 2,50. Ter vergelijking: de minimumprijs van Fairtrade (zonder premie) is US\$ 1,40 per pound. In de tweede helft van het jaar werden zelfs voor robusta prijzen betaald boven de minimumprijs van Fairtrade (US\$ 1,01 per pound), wat in de Fairtrade geschiedenis maar zelden is voorgekomen. Oorzaak van de hoge prijzen was de tegenvallende oogst door droogte en vorst in Brazilië, dat zo'n 35% van de wereldproductie voor zijn rekening neemt. Ook Vietnam, het belangrijkste productieland voor robusta, kende problemen, met name door COVID-19-maatregelen.

Na de sterke daling in 2020 konden boeren in 2021 weer wat meer Fairtrade koffie in Nederland afzetten. De buitenhuismarkt bleef nog steeds ver achter vergeleken met de tijd vóór COVID-19, maar de retailmarkt groeide, waardoor in Nederland het afgelopen jaar 6% meer koffie onder Fairtrade werd verkocht. Buiten de hogere prijzen leverde deze verkoop in Nederland de koffiecoöperaties in Latijns-Amerika, Afrika en Azië € 2,3 miljoen extra aan premie op (20 US-dollarcent per pound).

Figuur 1: Grafiek Arabica koffieprijsen 2012-2021. Vergelijking Fairtrade en New York-prijzen.

Tegelijkertijd nam de vraag naar duurzaamheid in de markt toe. In 2021 heeft Fairtrade daarom de koffiestandaard fors aangepast. Met name risico-assessments op milieu en de impact van klimaatverandering, gekoppeld aan ondersteuning van koffieboeren om deze het hoofd te bieden, vormen nu een belangrijk onderdeel van die standaard.

HET GROOTSTE DEEL VAN DE PREMIE WORDT BESTEED AAN:

verbetering van de productie (productiviteit, kwaliteit, duurzamere teelt, infrastructuur), meestal startend met voorlichting en concrete training in het veld en gekoppeld aan de uitdagingen van klimaatverandering.

Vanwege de sterk gestegen kosten en de lage prijzen in het verleden werd zo'n 20% van de premie cash uitbetaald aan de leden om hun gezinsinkomen aan te vullen.⁵

De COVID-19-uitbraak heeft ook in 2021 nog een sterke impact gehad op de koffieboeren en hun organisaties. Door het wegvallen van de consumpties op het werk en in de horeca en door de toegenomen verkopen in de retail, is de vraag naar koffie wat verschoven naar andere kwaliteiten. Daarnaast waren er ook het afgelopen jaar nog veel logistieke problemen doordat werknemers die voor het transport en het laden en lossen zorgen, niet naar hun werk konden. Ook waren er vaak niet voldoende containers in de haven beschikbaar om de koffie overzee te vervoeren. Boeren en coöperaties hadden bovendien erg veel last van de sterk gestegen kosten van landbouwmiddelen en transport. Premie en fondsen van Fairtrade waren daarom uiterst welkom. In alle fasen van de koffieketen namen overigens kosten en onzekerheden fors toe. Leveringen werden daarom niet altijd volgens planning uitgevoerd.

AUDITS UITGEVOERD IN NEDERLAND

Fairtrade Nederland werkte in 2021 samen met **328 (2020: 326)** organisaties (*traders*) in Nederland.

Bij de traders zijn **155 (2020: 96)** audits uitgevoerd, waarvan **2 (2020: 4)** onaangekondigd.

TOTAAL 334
VERBETERPUNTEN

2,3 punten per audit

Per audit waren er gemiddeld 2,3 (2020: 2,5) verbeterpunten; er waren in totaal 334 (2020: 237) verbeterpunten waarvan:

- **major:** 83 (2020: 68); dit is 2,4% van alle verbeterpunten wereldwijd;
- **core:** 251 (2020: 169); dit is 1,4% van alle verbeterpunten wereldwijd.

27% (2020: 25%) van de onderzochte bedrijven had geen verbeterpunten.

⁵ Coöperaties verkopen gemiddeld circa 30% van hun volume onder Fairtrade voorwaarden, de rest moeten ze tegen veel slechtere voorwaarden afzetten in de reguliere markt.

Communicatie, campagnes & projecten

Communicatie, campagnes & projecten

FAIRTRADE WEEK

mei en november

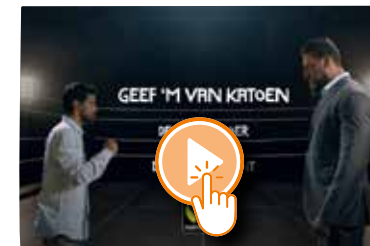

In 2021 werden twee Fairtrade Weken georganiseerd: van 8 t/m 16 mei (voorjaarseditie) en van 30 oktober t/m 7 november (najaarseditie). Tijdens de voorjaarseditie vierden we het record van 10.000 Fairtrade producten op de Nederlandse markt. In het najaar hebben we extra aandacht besteed aan 25 jaar Fairtrade bananen. Onder de noemer 'Better Together' hebben veel van onze partners ingehaakt op de Fairtrade Week en hun Fairtrade aanbod in de spotlights gezet. Wij hebben dit ondersteund door de multimediale Fairtrade campagne met als thema 'Jouw aankoop telt'. In Fairtrade Gemeenten werden met name acties met lokale horecaondernemers opgezet.

- **5.000** supermarkten en wereldwinkels deden mee aan de Fairtrade Week.
- **1 miljoen** mensen ontvingen de Fairtrade Week-folder.
- **7 miljoen** mensen van 13 jaar en ouder via radiospots bereikt.
- **1 miljoen** mensen via sponsored posts op social media bereikt.

'GEEF 'M VAN KATOEN'

februari-mei

In het voorjaar hebben we een 2^e mediaflight gehad van de 'Geef 'm van katoen'-campagne. Deze campagne verbeeldt de scheve machtsverhouding in katoen: de grote textiel-/fast fashion-industrie waar miljarden euro's in omgaan versus katoenboeren die in extreme armoede leven. De campagnefilm laat de ongelijkheid tussen katoenboeren en de grote textiel-/fast fashion-industrie zien. Deze film is vertoond op diverse online-kanalen. Hoofdrolspeler in de campagne is Olivier Richters, de langste bodybuilder ter wereld én filmster. De campagne is mede mogelijk gemaakt door de Nationale Postcode Loterij.

- Zichtbaarheid op YouTube, Twitter, NPO Start, Facebook, Instagram en diverse websites.
- Meer dan **3 miljoen** unieke mensen bereikt via online-video's!

KOFFIE- EN THEECAMPAGNE

september-oktober

Met deze campagne (27 september t/m 11 oktober) hebben we aandacht voor leefbare inkomens voor koffieboeren gecreëerd door middel van online content: blogs, animatie, video & live Q&A's. Onze partner Fairtrade Original lanceert de eerste koffie die een leefbaar inkomen voor koffieboeren mogelijk maakt. Met een nieuwe radiocommercial hebben we het verschil verduidelijkt tussen koffieboeren die wel of niet de Fairtrade voordelen krijgen. Als onderdeel van het 'Better Together'-platform hebben we speciale koffie- en theecontent ontwikkeld voor partners en deze ook gehighlight in onze campagne.

- **1 miljoen** mensen bereikt via social-mediakanalen.
- **1,5 miljoen** mensen bereikt via de radio.

INITIATIEF DUURZAAM EN VERANTWOORD ONDERNEMEN

2021

- In 2021 is het Initiatief Duurzaam en Verantwoord Ondernemen (IDVO), mede opgericht door Fairtrade Nederland als lid van het MVO Platform, wederom gegroeid. Deze coalitie voert campagne voor bindende regels voor bedrijven zodat zij verplicht worden om mensen- en milieurechten in hun ketens te respecteren.
- Via communicatie en actieve lobby droeg Fairtrade bij aan de brede aansluiting vanuit het Nederlandse bedrijfsleven, maatschappelijk middenveld en academici.
- Mijlpaal was de petitie met 40.000 handtekeningen die aan de Tweede Kamer werd overhandigd in september. Met resultaat, want niet lang daarna kondigde toenmalig minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking Tom de Bruijn nationale IMVO-wetgeving aan.

- Meer dan **130** organisaties aangesloten.
- Online-campagne #wetgevingNU.
- Petitie met **40.000** handtekeningen.

2021

BUILD BACK BETTER

- Fairtrade Nederland initieerde samen met Solidaridad, FNV, CNV, IDH, Rainforest Alliance, FairFood en Save the Children een reactie op het mooie nieuws dat Nederland en Duitsland middels een gezamenlijke verklaring van minister Kaag en de Duitse minister Müller op 27 januari 2021 het belang van een leefbaar inkomen en een leefbaar loon onderschrijven.
- In aanloop naar de Begrotingsonderhandeling Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (23 t/m 25 november) en het Commissie-debat over IMVO en wetgeving (2 december) brachten Fairtrade Nederland en Solidaridad samen met zestien organisaties uit het Nederlandse maatschappelijke middenveld opnieuw de BBB-oproep aan de Nederlandse overheid onder de aandacht via leden van de commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Samen riepen we op tot een **forse wijziging van beleid**. Terug willen naar het oude 'normaal' is geen optie, naar een betere wereld wel! Build Back Better: fundamentele mensenrechten als **leefbaar loon** en **leefbaar inkomen** moeten centraal staan in het beleid voor internationale handel en duurzame economische ontwikkeling.
- Gesprek met Directorate-General for International Cooperation, Sustainable Economic Development Department / Buitenlandse Zaken, waarin we het belang van leefbaar loon en/of leefbaar inkomen konden duiden en verwachtingen over de rol van de overheid konden benadrukken.
- Een verbreding van de Build Back Better-coalitie van het jaar ervoor en daarmee een breder draagvlak voor onze boodschap en een versterking van ons devies 'better together'.
- Christen Unie heeft Kamervragen gesteld.

SAMENWERKING MET VAKBONDEN

December 2021

- Bijdrage van Fairtrade aan het 'Creating an Alliance for change through social dialogue; Roadmap and Call to action Paper' van CNV Internationaal. In deze paper worden bedrijven gewezen op het belang van sociale dialoog en aangespoord dit actief als middel in te zetten om duurzame veranderingen in te zetten in de ketens. Ook wordt de rol van certificering hierin geduïd en deelt Fairtrade haar kennis over sociale dialoog op bananenplantages in Colombia.
- CNV Internationaal en FNV organiseerden samen met Fairtrade op 9 december een webinar Leefbaar loon, over de rol van vakbonden. De bijeenkomst werd georganiseerd voor alle bedrijven en organisaties die actief betrokken zijn bij de uitvoering van leefbaar loon in hun internationale toeleveringsketens. Er werden inkooppraktijken belicht die een leefbaar loon ondermijnen, en voordelen die het werken met vakbonden onderstrepen. Fairtrade belichtte hoe zij in haar werk het werk van vakbonden vormgeeft.
- Standaarden en vakbonden werken steeds meer samen in de keten.
- Belang vakbonden onderweg naar een leefbaar loon met veel stakeholders benadrukt aan bedrijven: PLWF, IDH, lokale vakbonden, FNV en CNV Internationaal, FWF, Buitenlandse Zaken en het Anker Instituut.

An illustration showing two hands of different skin tones (one light brown, one darker brown) holding a small globe. The globe has green continents and light blue oceans with a grid of latitude and longitude lines. The background is a solid blue color.

Fairtrade community

Fairtrade community

FAIRTRADE COMMUNITY

Fairtrade Gemeente

Het succes van de Fairtrade Gemeente-campagne is te danken aan de grote betrokken achterban van meer dan 800 vrijwilligers. Fairtraders zetten zich belangeloos in voor een eerlijke wereld en zijn zich ervan bewust dat Fairtrade het verschil maakt voor miljoenen boeren en werknemers aan het begin van de productieketen. Alle vrijwilligers en Fairtrade Gemeenten in Nederland zijn onderdeel van de grootste internationale Fairtrade grassrootbeweging. De campagne is actief in 36 landen en op zes continenten.

**FAIRTRADE
GEMEENTE**

- In Nederland werkt een kwart van alle gemeenten en hun inwoners aan het behalen of behouden van de titel Fairtrade Gemeente.
- Ook in 2021 organiseerden vrijwilligers – ondanks de coronamaatregelen – tal van activiteiten om aandacht en bewustwording te vragen voor Eerlijke Handel.
 - Zo steunden zij de lokale horeca door Fairtrade chocolaatjes met een persoonlijke wikkeltje te verstrekken, die zij weer konden meegeven met afhaal- of bezorgmaaltijden.
 - De online-campagne #samentheemoment zorgde voor meer bekendheid over de productie van thee.

BETTER TOGETHER

Better Together staat symbool voor de kracht van samenwerking, want samen sta je sterker én kun je daadwerkelijk een verandering tot stand brengen. Onze partners maken deel uit van de Fairtrade familie, een community die continu groeit en ook steeds zichtbaarder is. Hoe meer mensen Fairtrade kennen en onze doelen omarmen, hoe meer Fairtrade producten zij zullen kopen én hoe groter de impact is voor boeren en werknemers wereldwijd. Daarom hebben we een Better Together-toolkit voor onze partners ontwikkeld. Zodat zij over Fairtrade kunt vertellen aan hun klanten, collega's en andere belanghebbenden. Op die manier kunnen we nog meer bekendheid creëren voor het belang van Fairtrade, omdat ons verhaal ook hun verhaal is.

SOCIAL MEDIA

Het uitbouwen van de online-Fairtrade community en het realiseren van meer engagement blijven een focus voor Fairtrade. Engagement is dé manier om onze community levend te houden en te laten groeien. Door in te haken op actuele onderwerpen, goede afbeeldingen te gebruiken, onze vaste rubrieken en de mix met always on-content, proberen we extra online-aandacht te genereren. Via social media komen er dagelijks veel vragen, reacties en support binnen. Fairtrade Friends (consumenten) en partners (onder de noemer 'Better Together') delen hun ervaringen en helpen zo mee met het uitdragen van de Fairtrade missie. Het ontwikkelen van social-mediacontent voor feest- en themadagen als onderdeel van onze Better Together toolkit heeft vooral geholpen met het creëren van bereik buiten onze eigen kanalen om.

Fairtrade ziet dat steeds meer consumenten en bedrijven communiceren over Fairtrade. Dat is natuurlijk te gek! Want samen kunnen we de bewustwording voor Fairtrade producten vergroten en de wereld eerlijker maken. Ook het social-mediabereik van Fairtrade is enorm gegroeid. De tweede fase media-inzet voor de 'Geef 'm van katoen'-campagne en de koffie-en theecampagneweek hebben een boost gegeven aan de social-mediastrategie van Fairtrade.

Bij de introductie van het online Fairtrade magazine in het voorjaar en de voorbereiding voor de overstap op een online Fairtrade Week folder (in plaats van printfolder) hebben we tijdens de Fairtrade Weken tests gedaan met gesponsorde content. Doel hiervan was het genereren van meer traffic naar het magazine en de folder. Hierdoor hebben we extra bereik voor onszelf en ook voor onze partners gecreëerd.

NETWERKEN EN PARTNERS VAN FAIRTRADE

Fairtrade Nederland is onderdeel van de volgende netwerken en samenwerkingsverbanden:

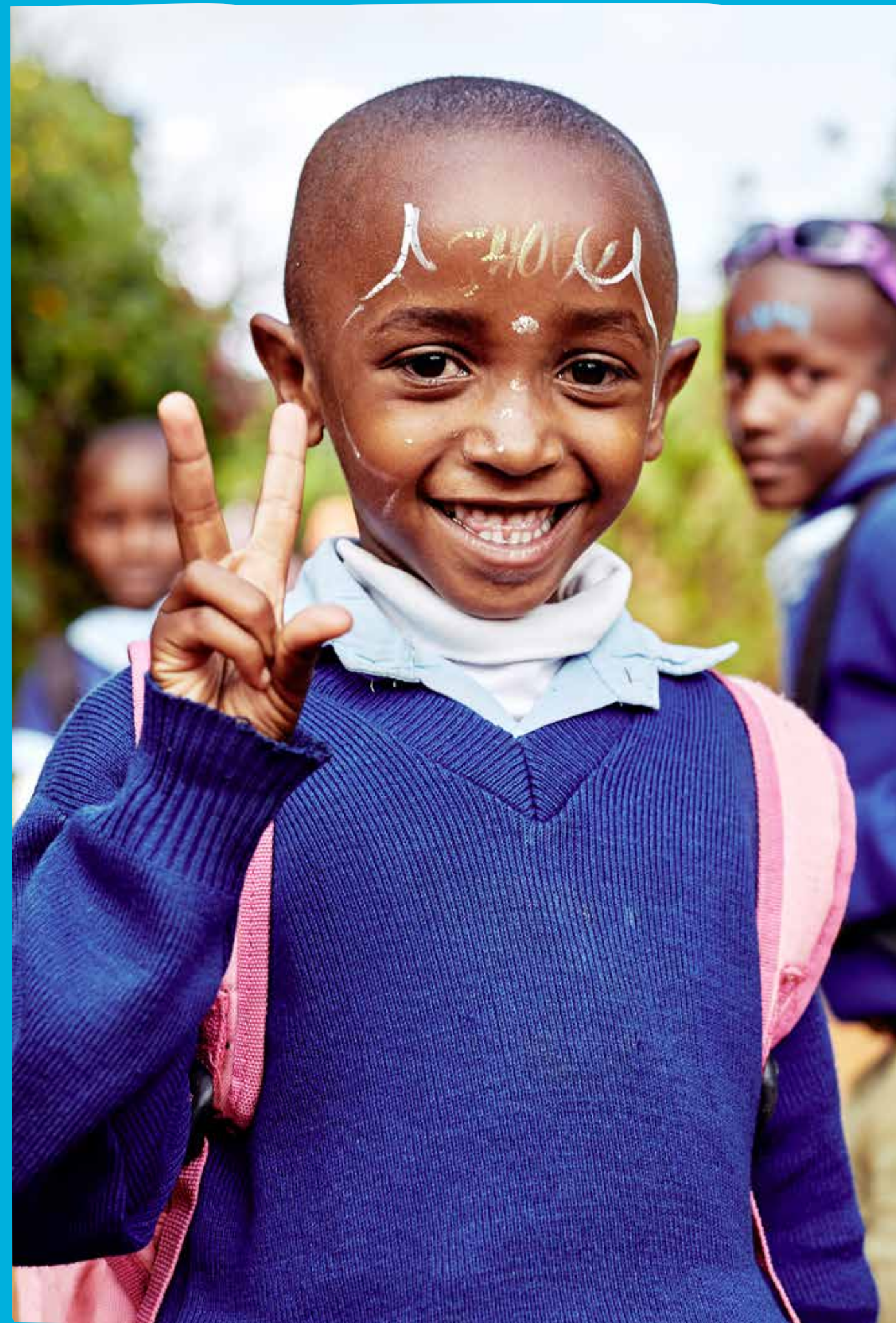
- MVO Platform;
- Fair Trade Advocacy Office;
- Platform Living Wage Financials (PLWF);
- klankbordgroep WUR op echte en eerlijke prijs;
- Raad van Advies Foodpolicy Nederland;
- Raad van Advies Fair Climate Fund;
- maatschappelijk partner Green Stages;
- Raad van Advies SCRIPPS;
- jurylid van Sustainable Retailer of the Year;
- Dutch Initiative on Sustainable Cocoa (DISCO);
- Initiatief Duurzaam en Verantwoord Ondernemen (IDVO);
- Futureproof Coffee Collective.

PARTNERSCHAP IDH

Fairtrade en IDH gingen in 2021 een partnerschap aan om hun werk op leefbaar loon en leefbaar inkomen te versnellen. De afgelopen jaren pleitten zowel Fairtrade als IDH voor de urgentie van een leefbaar inkomen en een leefbaar loon. Beide organisaties zetten zich in voor het dichten van de kloof tussen leefbaar loon en inkomen, ondersteunen onderzoek, kwantificeren basislonen en referentieprijzen voor leefbaar inkomen, ontwikkelen tools en roadmaps en proberen mensen en bedrijven te beïnvloeden om de juiste keuzes te maken.

B LAB

Fairtrade en B Lab zijn in 2021 een partnerschap aangegaan voor het bevorderen van de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. B Lab is een wereldwijd netwerk van organisaties toegewijd aan het transformeren van het economische systeem door middel van innovaties zoals de B Corp-certificering. Het partnerschap verbindt B Lab en Fairtrade in het delen van kennis en gezamenlijke inspanningen bij de ontwikkeling van standaarden, belangenbehartiging en publiekscampagnes. Tevens wordt gewerkt aan programma's en projecten om de SDG's na te streven.

Verslag van de directie

Verslag van de directie

DE VISIE

De visie van Fairtrade is die van een eerlijke wereld met gelijke kansen voor iedereen.

Om deze visie te verwezenlijken staat Fairtrade voor het veranderen van de bestaande handel in het voordeel van boeren en werknemers in ontwikkelingslanden. Het keurmerk is de wereldwijd herkenbare schakel tussen producenten en consumenten.

De Fairtrade visie komt tot leven via 1) het samen sterk-principe: boeren en werknemers organiseren zich, 2) de heldere regels ten aanzien van mensenrechten en het milieu en 3) een eerlijkere verdeling van het geld in de keten (minimumprijs en premie). Zo stelt Fairtrade bedrijven in staat duurzaam geproduceerde en eerlijk verhandelde producten – herkenbaar – op de markt te brengen én wordt boeren en werknemers een kans geboden om via inkomen uit eigen werk een duurzaam bestaan op te bouwen.

Fairtrade Nederland werkt vanuit drie strategische **doelstellingen**, te weten:

1. Volumegroei. Boeren in ontwikkelingslanden kunnen hierdoor meer producten tegen Fairtrade voorwaarden afzetten.
2. Het creëren van een hefboom op onze eigen activiteiten door een community te bouwen van klanten en stakeholders die de Fairtrade principes uitdragen.
3. Leefbaar inkomen en leefbaar loon worden de norm in verduurzaming van waardeketens.

FAIRTRADE NEDERLAND TEAM

In het coronajaar 2021 is veel aandacht besteed aan het welzijn van de teamleden. Er zijn wekelijkse check-in calls opgezet en frequent zijn teamleden een-op-een benaderd. Ook Fairtrade Nederland is niet ontkomen aan een hoger ziekteverzuim. Echter, het grote verantwoordelijkheidsgevoel bij de medewerkers en de genomen maatregelen hebben het ziekteverzuim binnen de perken weten te houden. Het voltallige team van Fairtrade Nederland krijgt een groot compliment voor de toelooftevolle inzet, inventiviteit en behaalde resultaten in de lastige COVID periode.

In 2021 heeft er ook een cultuurtraject gelopen. Deels liep dit virtueel, maar daar waar mogelijk zijn we als team ook face to face met onze cultuur aan de slag gegaan.

Voor het tweede jaar op rij is Fairtrade Nederland Great Place To Work Certified. Great Place To Work Nederland onderzoekt de mate van vertrouwen, trots en plezier binnen organisaties. Op basis van de resultaten van het medewerkersonderzoek wordt gekeken of er is voldaan aan de criteria voor goed werkgeverschap. Alleen organisaties die de vereiste score behalen mogen direct de titel Great Place To Work Certified dragen.

INTEGRITEIT

Fairtrade Nederland heeft de Internationale Fairtrade code voor integriteit overgenomen en geïmplementeerd. De code is voor iedereen inzichtelijk via de website van Fairtrade Nederland. De code bestrijkt een breed spectrum van integriteitsaspecten.

Zowel in het managementteam als in het gehele team wordt meerdere keren per jaar aandacht besteed aan thema's die deel uitmaken van de code. De visie hierachter is dat bewustwording rondom thema's een belangrijk ingrediënt is om issues te voorkomen.

Een aantal medewerkers heeft onlangs het initiatief genomen om een diversity en inclusion- werkgroep op te

zetten. Naast concrete aanpassing van wervingsteksten wordt het thema diversiteit bespreekbaar gemaakt in de organisatie. Via dialoog streven we ernaar zichtbaar te maken wat onzichtbaar is.

Tijdens de lockdowns heeft de dialoog over integriteit-gerelateerde onderwerpen veel minder plaatsgevonden. Nu er weer volop op kantoor wordt gewerkt gaat deze dialoog weer plaatsvinden.

Fairtrade Nederland heeft voor haar medewerkers en stagiairs een vertrouwenspersoon. Voor mensen of organisaties die samenwerken met Fairtrade Nederland hebben we op de website de mogelijkheid om via de klachtenprocedure te reageren. We realiseren dat er geen mogelijkheid is om anoniem meldingen te doen. Mogelijkheden hiertoe worden in 2022 onderzocht. Er zijn in 2021 geen gerapporteerde incidenten.

Voor licentiehouders is er een klachtenprocedure die via FLOCERT (de auditorganisatie van Fairtrade) loopt.

MARKTONTWIKKELINGEN EN IMPACT VOOR BOEREN EN WERKNEMERS

Fairtrade heeft in 2021 een flinke groei doorgemaakt van 11% in volume. Dit ondanks de lockdowns, die een negatieve invloed hadden op de afzet van Fairtrade koffie en thee buitenshuis.

De meest omvangrijke categorieën zijn cacao, koffie en bananen. De grootste stijgers in verkocht volume waren chocolade, koude dranken, koffie en thee.

Diverse samenwerkingen vonden plaats op leefbaar inkomen en leefbaar loon. In navolging van cacao dit jaar voor het eerst ook in koffie samen met Fairtrade Original en in thee met Superunie. Katoen wordt, naast de drie hiervoor genoemde grote categorieën cacao, koffie en bananen, een nieuw speerpunt.

CACAO

In Nederland wordt steeds meer Fairtrade cacao verkocht. Retailers kiezen in toenemende mate voor Fairtrade cacao in hun huiskamerproducten, zeker tijdens de chocolade-feestmaanden van Pasen, Sinterklaas en Kerstmis. Zo verkopen LIDL, Aldi en PLUS al een aantal jaren 100% van hun seizoenschocolade met Fairtrade cacao. Ook Superunie heeft alleen maar chocoladerepen met Fairtrade cacao en hiervoor kun je tegenwoordig ook bij Zeeman terecht.

Ook zien we dat de switch die PLUS de afgelopen twee jaar heeft gemaakt om alle cacao in hun huiskamerproducten Fairtrade te certificeren, volgers heeft. Er zijn hierdoor immers meer dan veertig Fairtrade gecertificeerde leveranciers bijgekomen, waarmee de paden zijn gebaand voor andere partijen.

We mochten ook twee nieuwe bedrijven verwelkomen bij de Fairtrade cacao-familie: non-food retailer Action gaat alle cacao in zijn huiskamerproducten omzetten naar Fairtrade. Met meer dan 2.000 winkels in Europa betekent dit heel veel impact voor cacao-boeren. Ook heeft een oude vlam weer de liefde verklaard aan Fairtrade: Verkade kiest opnieuw voor Fairtrade cacao. Deze keer niet alleen voor de chocoladerepen, maar ook voor alle koekjes waar cacao in zit. Het jaar 2021 is voor cacao daarom succesvol afgesloten met een forse groei van 15%.

KOFFIE

2021 was een baanbrekend jaar voor Fairtrade koffie met de introductie van de leefbaar-inkomenstrategie en de leefbaar-inkomenreferentieprijz specifiek voor Colombia. Deze strategie geeft inzicht in de hoogte van de prijs, de productiviteit en de mate van inkomensdiversificatie die koffieboeren in staat stelt om een leefbaar inkomen te verdienen.

Fairtrade Original was het eerste koffiemark in Nederland dat zich heeft geëmmiteerd aan de leefbaar-inkomenstrategie inclusief de leefbaar-inkomenreferentieprijz in Colombia. In de komende jaren zullen deze data voor meerdere koffie-origines volgen.

De lockdowns in 2021 hadden een negatief effect op de volumes van Fairtrade koffie op het werk en in de horeca. Dit volumeverlies werd goedgemaakt door groei in consumentenproducten, waaronder door nieuwe producten bij Superunie. Ook nieuwe Fairtrade out of home-koffieconcepten voegden volume toe.

BANANEN

De verkoop van bananen is in 2021 gedaald met 5%. In 2020 was er een langere lockdown waardoor bananenvolumes gepiekt hebben. In 2021 waren de lockdowns korter, wat effect had op de verkopen van bananen. Daarnaast is supermarkt DEEN verkocht aan Albert Heijn en Dekamarkt. DEEN verkocht alleen Fairtrade gecertificeerde bananen, maar Albert Heijn en Dekamarkt doen dit niet in diezelfde mate.

De ministers van zeven bananen producerende landen, Ecuador, Colombia, Costa Rica, Guatemala, Honduras, Panama en Dominicaanse Republiek, hebben een noodoproep gedaan over de situatie in bananen. Zij hebben een gezamenlijke verklaring uitgegeven waarin wordt opgeroepen tot gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid in de keten. Zij stellen daarin dat de bananenprijzen in de breedte in lijn moeten worden gebracht met de Fairtrade voorwaarden.

De werknemers die geen leefbaar loon verdienen, hebben de volle aandacht van Fairtrade. Voor alle origines is in 2021 een nieuwe Fairtrade standaard van kracht geworden met onder meer een base wage (een loonondergrens) waar ten minste aan voldaan moet worden. Dit is een belangrijke stap op weg naar leefbare lonen voor met name die werknemers in bananenproductiegebieden voor wie het gat tussen het huidige loon en een leefbaar loon nog groot is.

Daarnaast kan vanaf 2021 ook de salarismatrix van IDH, een tool om actuele lonen in kaart te brengen, op plantages gebruikt worden op verzoek van retailers en/of producenten. FLOCERT kan daar ook op auditen.

KATOEN

Naast de drie belangrijkste categorieën cacao, koffie en bananen, zet Fairtrade zich als vierde speerpunt in voor Fairtrade katoen. De textielmarkt is sinds een aantal jaren meer op zoek naar duurzame oplossingen. De weggooi-cultuur wordt steeds meer doorbroken en consumenten zoeken naar duurzame producten. Dit is daarom dé tijd om ook Fairtrade katoen aan te jagen. 45 bedrijven hebben anoniem een bos 'katoentakken met liefdesverklaring' ontvangen op Valentijnsdag. Een ludieke en succesvolle manier om aan tafel te komen bij diverse bedden- en badgoedpartijen.

Gaastra kiest volledig voor Fairtrade katoen. Bovendien is de newborn-collectie van babymark Levv toegevoegd. En vind je mooie dames T-shirts bij Zusss en witte herenshirts van State of Art gemaakt van Fairtrade katoen.

ONTWIKKELING IN BELEID EN ADVOCACY

Leefbaar inkomen

Boeren in staat stellen een fatsoenlijk inkomen te verdienen. Een inkomen waarmee zij een dak boven hun hoofd, eten, onderwijs, gezondheidszorg en andere fundamentele behoeften kunnen bekostigen. Een leefbaar inkomen dus. Dat staat bovenaan Fairtrade's agenda. Het is echter verre van realiteit voor de gemiddelde boer in Afrika, Azië of Latijns-Amerika. Miljoenen boeren die grondstoffen als koffie of cacao verbouwen, leven nog altijd ver onder de armoedegrens. Fairtrade zet er actief op in met haar leefbaar-inkomenstrategie en ontwikkelde in de afgelopen jaren als eerste organisatie ter wereld een methode om de prijs te berekenen die boeren in staat stelt een leefbaar inkomen te verdienen: de leefbaar inkomen referentieprijz. Na de succesvolle lancering van de leefbaar-inkomenreferentieprijz voor cacao in 2019, heeft Fairtrade in 2021 de allereerste leefbaar-inkomenreferentieprijzen voor Colombiaanse koffie berekend en is het werk opgestart om referentieprijzen te berekenen voor koffie uit Indonesië en Oeganda (in 2022). Honduras, Peru en Ethiopië zijn in 2023 verwacht. Voor andere herkomstlanden kunnen we werken met proxywaarden. Zo hoeft niemand te wachten met het nemen van de juiste actie en krijgen koffieboeren wereldwijd de kans om een fatsoenlijk inkomen te verdienen met het verbouwen van koffie.

Leefbaar loon

Fairtrade heeft als missie om de handel eerlijker te maken, met gelijke kansen voor iedereen. Hiervoor is het belangrijk dat we leefbare lonen voor werknemers op plantages mede mogelijk maken. Een leefbaar loon kan de armoedecirkel doorbreken.

In 2021 zijn steeds meer bedrijven en retailers bereid stappen te zetten onderweg naar een leefbaar loon. Zo is er in Nederland een leefbaar loon bananencommitment waarin retailers hun leefbaar-loonambities verwoorden. De afdelingen Business Development Management en Policy & Advocacy trekken daarom steeds vaker samen op richting klanten om hun vragen over leefbaar loon te beantwoorden en de mogelijkheden te bespreken om hierin samen met Fairtrade op te trekken.

In 2021:

- Fairtrade heeft in de Fresh Fruit Standard – relevant voor bananen – een loontool ontwikkeld waarmee uitgerekend kan worden wat er per doos bananen extra op moet om producenten in staat te stellen een leefbaar loon aan werknemers te betalen. Zover zijn we echter nog niet.
- Retailers waren volop bezig inzicht te krijgen in de actuele lonen op de bananenplantages. Vanuit Fairtrade hebben we daarom diverse meetings belegd en inzicht gegeven in ons werk ten aanzien van leefbaar loon en welke instrumenten er vanuit Fairtrade ingezet kunnen worden. Denk hierbij aan tijdelijke inzet van de premie, hogere looneis in de standaard en deels faciliteren van vakbondswerk.
- Omdat veel retailers werken met een salarismatrix (een tool om actuele lonen in kaart te brengen), is ervoor gezorgd dat vanaf 2021 de salarismatrix van IDH (waar we een partnerschap mee hebben) ook door producenten en retailers gebruikt kan worden en geaudit kan worden door FLOCERT.
- Verder gaat Fairtrade het komende jaar deze salarismatrixtool meer Fairtrade proof maken en zo mogelijk opnemen in haar standaarden.
- Een onderhandeld loon geeft de werknemers de meeste inkomenszekerheid. Samen met CNV Internationaal en FNV hebben we actief ingestoken op het belang van vakbondsvrijheid in het IMVO-convenant Sierteeltsector, in de paper van CNV Internationaal waar we aan mee schreven, en op een sociale-dialogoowebinar voor het bedrijfsleven.
- Binnen het sierteeltconvenant hanteerde Fairtrade als enige de voorwaarde dat het loonniveau ten minste gelijk moet zijn aan de US\$ 1,90 extreme-armoedegrens van de Wereldbank. Deze ondergrens moest vanaf 2021 in alle standaarden voor de bloemen- en plantensector zijn opgenomen. Dit is echter bij lange na geen leefbaar loon.
- Helaas is met de geplande leefbaar-loonpilot in het Sierteelt-convenant geen voortgang geboekt. Wel heeft Fairtrade meegewerkt aan het mensenrechten risicocheck-document. Het Sierteelt-convenant loopt af in 2022 en zal eindigen met een studie naar knelpunten en oplossingen om te komen tot een leefbaar loon.
- Ten slotte zijn we met Superunie een leefbaar-loonproject in thee gestart. In 2022 staan de audits van FLOCERT gepland en indien er sprake is van een leefbaar-loongat, zullen we samen verkennen op welke manier we de route op weg naar leefbaar loon kunnen inzetten.

Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO)

Fairtrade werkt wereldwijd samen met talloze bedrijven en organisaties om de naleving van mensenrechten voor en met boeren en werknemers te verbeteren. Het aanpakken en herstellen van mensenrechtenschendingen en milieuschade vereist een slimme mix van vrijwillige initiatieven samen met een wettelijke ondergrens voor alle bedrijven.

In 2021 werden zowel in Nederland als in Europa belangrijke stappen gezet richting IMVO-wetgeving die ondernemen met respect voor het milieu en mensenrechten verplicht stelt voor bedrijven. De Nederlandse overheid werkte in 2021 de bouwstenen voor wetgeving uit en toenmalig minister Tom de Bruijn kondigde eind 2021 aan te starten met nationale IMVO-wetgeving. Eerder dat jaar bracht het Europees Parlement zijn rapport uit voor een Europese IMVO-wet.

In 2021:

- hadden we wederom een actieve rol in het internationale Fairtrade systeem op het gebied van due diligence en het uitwerken van ons internationale Human Rights Commitment;
- publiceerden we Fairtrade's visie en concrete voorwaarden voor inclusieve en impactvolle wetgeving, waarin de positie van boeren en werknemers centraal staat;
- publiceerden we het position paper **Duurzaamheidsstandaarden en due diligence** wetgeving;
- brachten we het position paper **Hoe Fairtrade mensenrechtenschendingen in ketens vermindert** uit;
- werkten we wederom nauw samen met het MVO Platform, een samenwerkingsverband van maatschappelijke organisaties dat pleit voor wetgeving in Nederland en waar Fairtrade Nederland actief lid van is;
- bouwden we verder aan het Initiatief Duurzaam en Verantwoord ondernemen (IDVO) en werd de petitie met 40.000 handtekeningen aan de Tweede Kamer aangeboden;
- organiseerden we samen met MVO Platform in september een webinar voor Nederlandse beleidsmakers, waarin de stem van producenten centraal stond. Namens Fairtrade nam Producenten Netwerk CLAC deel aan de sessie.

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen

Omdat de overheid zelf het goede voorbeeld moet geven op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en hier nog erg veel ruimte is voor verbetering, hebben we onze inzet hierop vergroot dit jaar.

In 2021:

- maakten we samen met CNV Internationaal, Electronics Watch, Fair Wear Foundation, FNV, FSC en MVO Nederland de brochure **Inkopen met respect voor mensenrechten, zo kan het ook!** voor publieke inkopers;
- werkten we nauw samen met MVO Platform-leden aan het onderzoek 'Goed voorbeeld doet volgen', waarin het overheidsbeleid voor maatschappelijk verantwoord inkopen is geanalyseerd. Ook gaven we concrete aanbevelingen voor verbetering van het MVI-beleid en de implementatie daarvan;
- organiseerden we een webinar over ketenverantwoordelijkheid in aanbestedingen voor publieke inkopers en beleidsmakers;
- namen we deel aan meerdere bijeenkomsten op het gebied van MVI, waaronder het MVI Congres van Pianoo.

Klimaat

Klimaatverandering brengt ernstige schade toe aan de levens en het levensonderhoud van boerengemeenschappen die zo veel van ons voedsel verbouwen. Een rechtvaardige aanpak van de klimaatcrisis is daarom vereist.

In 2021:

- In aanloop naar de VN Klimaatconferentie COP26 in Glasgow, spraken miljoenen boeren en werknemers zich hard uit naar de wereldleiders met hun oproep: **Be Fair with your Climate Promise**.
- Om te laten zien dat we achter de producenten staan, liepen we samen met tienduizenden anderen mee met de Klimaatmars in Amsterdam om te pleiten voor klimaatrechtvaardigheid.
- We schreven meerdere artikelen en blogs en deelden de petitie om aandacht te vragen voor de positie van boeren in de klimaatcrisis en wereldleiders op te roepen werk te maken van hun klimaatbeloften.

LICENTIE-INKOMSTEN

De licentie-inkomsten bedroegen in 2021 € 2.885.849 (2020: € 2.634.142). Het bedrag in 2020 was lager als gevolg van de COVID-19-effecten op de afzetmix. Door de lagere bijdrage in 2020 voor Fairtrade Nederland (licentie-inkomsten) is er aan de kostenkant een aantal beperkende maatregelen genomen om een materieel verlies te voorkomen.

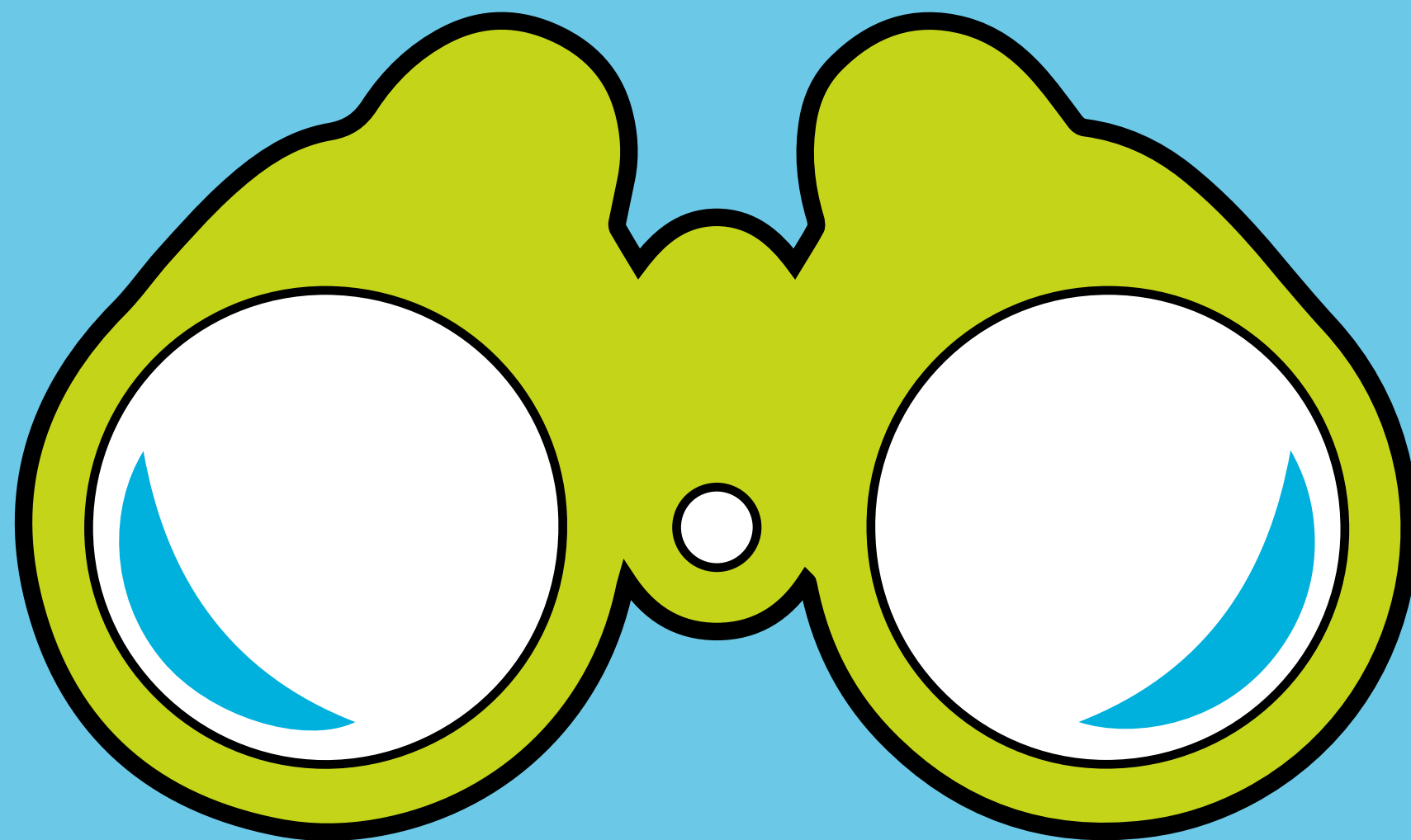
INTERNATIONAAL

De COVID-19-pandemie heeft direct en indirect een grote invloed (gehad) op Fairtrade boeren en werknemers. Door mobiliteitsrestricties zijn oogsten moeilijker verlopen. De kosten van inputs, waaronder meststoffen, verpakkingsmaterialen, transport en energie zijn in snel tempo gestegen. Het virus heeft ook bij de Fairtrade producenten geleid tot zorgen over gezondheid en verdriet waar slachtoffers te betreuen waren. Fairtrade International heeft samen met de leden een Fairtrade COVID-19 Producer Relief Fund opgezet. Eigen middelen van de wereldwijde Fairtrade beweging en donorgelden hebben dit fonds gevuld. Vanuit het fonds is directe ondersteuning gegeven aan boeren en werknemers en worden er programma's opgezet om de weerbaarheid van Fairtrade boeren en werknemers verder te versterken. Behalve dit fonds helpen ook aanpassingen van minimumprijzen (bijvoorbeeld voor bananen) producenten om de kostenstijgingen te recupereren. Sinds de lancering van het Fairtrade COVID-19 Producer Relief Fund op 9 mei 2020, hebben 956 producentenorganisaties in 57 landen geprofiteerd (waarbij 557.729 boeren en werknemers). Van de € 3,8 miljoen aan totale fondsen voor het COVID-19 Producer Relief Fund, is ongeveer 99% toegewezen aan producenten.

Na het vaststellen van de global strategy (voor de periode tot en met 2025) is de aandacht van Fairtrade International verlegd naar de uitvoering. Hierbij ligt de focus op digitalisering en traceerbaarheid. Een ander belangrijk speerpunt is de doorontwikkeling van de Fairtrade standaarden en leefbaar-loon- en leefbaar-inkomenproposities.

Het leiderschap van het internationale Fairtrade systeem vanuit Bonn is vanaf 2021 gesplitst in twee rollen, waarbij een COO de operationele organisatie in Bonn aanstuurt en een CEO het internationale systeem (de vereniging). De eerste tekenen wijzen erop dat deze aansturing werkt.

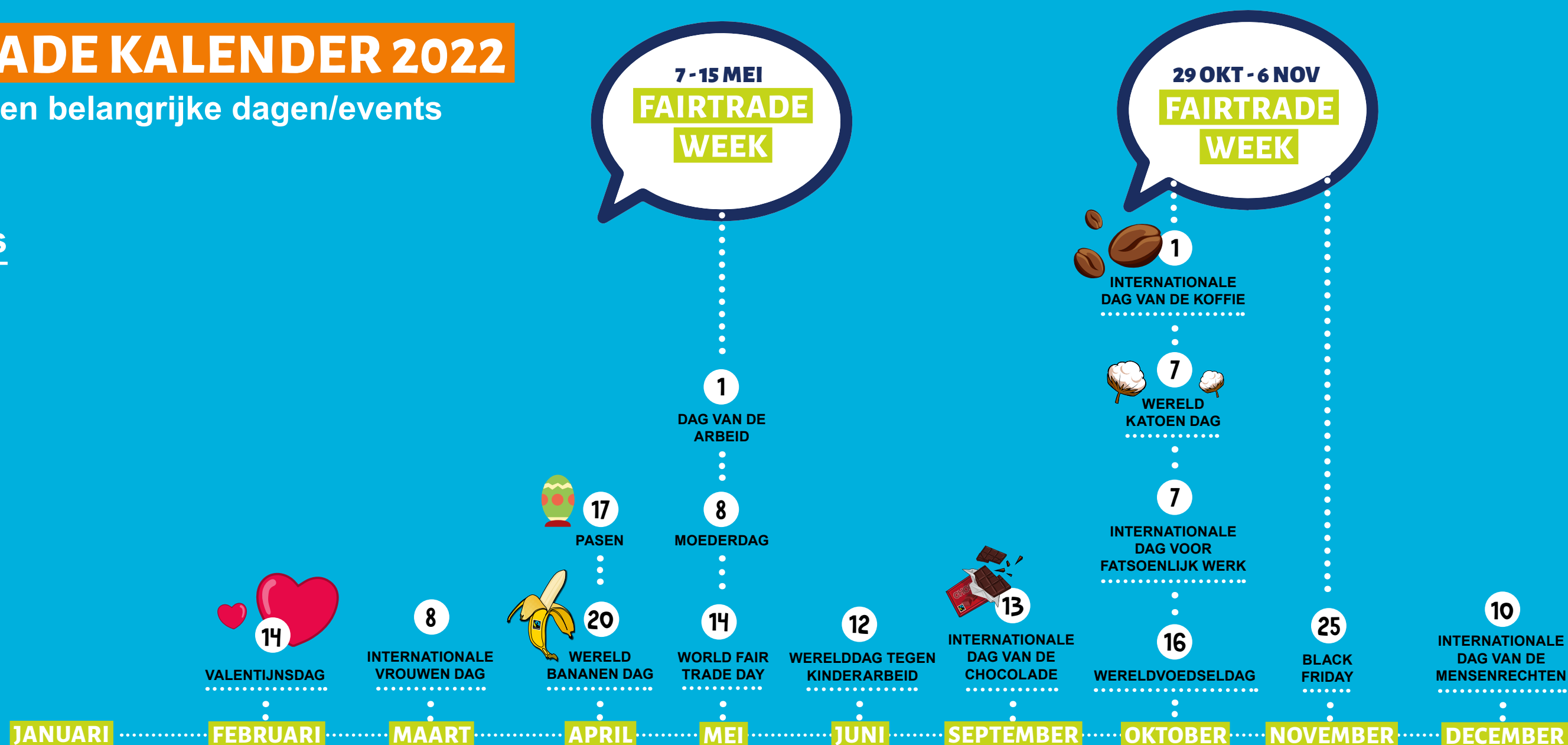
**Vooruitblik en
plannen 2022**

FAIRTRADE KALENDER 2022

Campagnes en belangrijke dagen/events

Campagnes

Speciale dagen

Focus op social media

Belangrijke events

PLANNEN VOOR 2022

BEVATTEN ONDER ANDERE:

CACAO

Fairtrade Nederland neemt ook in 2022 weer zitting in de stuurgroep die toeziet op de implementatie van het Dutch Initiative on Sustainable Cocoa (DISCO).

In 2022 worden de resultaten van de Living Income-pilots in West-Afrika, geanalyseerd. Op basis hiervan zal een herziening van de Living Income Reference Price (LIRP) plaatsvinden. Fairtrade continueert de extra ondersteuning aan cacaoboeren met het West Africa Cocoa Programme (WACP) en programma's gericht op kinderrechten en gender. Ook worden er trainingen gegeven aan cacaocoöperaties over human rights and environmental due diligence (HREDD).

In 2021 heeft het eerste deel van de consultatie plaatsgevonden over de herziening van de Fairtrade cacaostandaard op onderwerpen zoals human rights due diligence, kinderarbeid en ontbossing. In september 2022 wordt over dit eerste deel van de consultatie een beslissing genomen door het Standard Committee waarna de nieuwe eisen in het 4e kwartaal gepubliceerd worden. Het tweede deel van de herziene standaard zal in 2023 gepubliceerd worden.

BANANEN

In 2022 willen we de retailers helpen bij de validatie en verificatie van de salarisdata op de bananenplantages. Ook hopen we de loongaten die we tegen zullen komen deels met Fairtrade instrumenten te kunnen adresseren en onze klanten te kunnen helpen met de lokale kennis en kunde van de producentennetwerken.

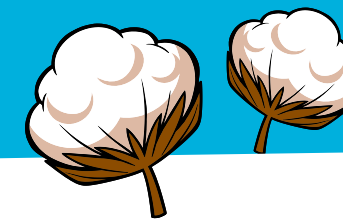
KOFFIE

De leefbaar-inkomenstrategie in koffie zal in 2022 worden uitgerold naar meerdere origines. Dit maakt het mogelijk om – in samenwerking met partnerorganisaties – trajecten op te zetten om te werken naar een leefbaar inkomen voor koffieboeren.

Onderzoek wordt gedaan naar de productiekosten voor koffieboeren. Dat zal mogelijk in 2023 resulteren in een aanpassing van de minimumprijzen voor koffie. Daarvoor zullen alle stakeholders uitgebreid geconsulteerd worden.

KATOEN

Katoenboeren bevinden zich aan het begin van een lange en ingewikkelde handelsketen. Ze zijn daardoor vrijwel onzichtbaar en hun macht is beperkt. Vanwege hogere productiekosten, fluctuerende wereldmarktprijzen en onzekere weersvoorspellingen als gevolg van klimaatverandering, hebben katoenboeren een onzekere toekomst en leven veel van hen in armoede.

Met dank aan de Nederlandse Postcode Loterij zal in 2022 opnieuw invulling gegeven worden aan een nieuwe bewustwordingscampagne voor zowel consumenten als bedrijven. Ook is er weer extra geld beschikbaar om de katoenboeren verder te ondersteunen in het project Clean & Green Villages. De doelstelling van dit project is om de bewustwording en vaardigheden van de gemeenschappen te vergroten, zodat de dorpen schoon en groen worden. Vrouwen hebben hierin een belangrijke rol. Ze zetten bijvoorbeeld boomkwekerijen op en planten de jonge boompjes in hun dorpen. Voor extra inkomsten gaan ze afval recycleren en verkopen. Daarnaast zetten ze zich in om gezondheid en hygiëne te bevorderen in hun gemeenschappen.

KINDERARBEID

In 2022 is het project It takes a village to protect a child afgerond, dat tot doel had om het welzijn van kinderen in cacaogemeenschappen te verbeteren en kinderarbeid tegen te gaan. Een belangrijk resultaat van het project is dat het bewustzijn over kinderarbeid en kinderrechten in de gemeenschappen nu heel hoog is. Mensen hebben kennis over wat kinderrechten zijn, wat kinderarbeid is, waarom het schadelijk is voor kinderen en onder welke voorwaarden kinderen hun ouders mogen helpen. Ook het belang voor scholing voor kinderen wordt gezien. Er zijn drie nieuwe scholen gebouwd en het aantal kinderen dat naar school gaat is flink gestegen.

In Ghana werkt Fairtrade sinds september 2020 samen met het International Cocoa Initiative (ICI) en Tony's Chocolonely in het driejarige project Dignity 4 all. Ook in dit project staan de rechten van kinderen, het voorkomen van kinderarbeid en het structureel oplossen van gevallen van kinderarbeid (remediation) centraal.

KLIMAATVERANDERING

Dit jaar staat klimaatverandering onverminderd hoog op de agenda. Het IPCC heeft nogmaals de urgentie benadrukt, we moeten nu alles op alles zetten. We werken naar de COP27 toe en zetten de tweede Fairtrade Week geheel in het teken van klimaat om klimaatrechtvaardigheid te bevorderen.

MVI

Omdat er nog veel te winnen valt op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen, spreekt Fairtrade zich uit voor het belang van eerlijke handelscriteria in aanbestedingen en werkt zij samen met stakeholders om ook in publieke aanbestedingen de positie van boeren en werknemers te bevorderen.

WETGEVING

Fairtrade blijft zich, nationaal en internationaal, inzetten voor wetgeving die bedrijven verplicht om mensen- en milieurechten in hun keten aan te pakken. Dit doet zij met haar Fairtrade collega-organisaties wereldwijd en in Nederland – onder andere – met het MVO Platform, binnen het Initiatief Duurzaam en Verantwoord Ondernemen. In Europees verband is Fairtrade bezig om het Europese due diligence wetgevingsvoorstel naar een hoger niveau te krijgen. Gezamenlijk zorgen wij ervoor dat wetgeving daadwerkelijk leidt tot impact voor boeren en werknemers en meer is dan alleen een 'papieren tijger'. Wetgeving op zich is niet de oplossing. Het gaat om de inhoud en implementatie daarvan. Daarom is het essentieel dat de positie van boeren en werknemers hierbij centraal staat.

A pink rectangular box with a dark red border. Inside the box, there are four empty checkboxes arranged vertically on the left side. To the right of each checkbox is a horizontal line for writing text.

Verslag van de Raad van Toezicht

Verslag van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) van Fairtrade Nederland is verantwoordelijk voor het toezicht op het beleid van de stichting. De raad bestond in 2021 uit zeven personen. Het bestuur en management van de stichting worden gevoerd door de directeur, Peter d'Angremond. De operationele activiteiten zijn gedelegeerd aan de directeur (eindverantwoordelijk) en het team. Dit is vastgesteld in de statuten en reglementen van Fairtrade Nederland.

De auditcommissie bestaat uit Eric Drok en Sjaak de Korte.

In 2021 is er een renumerationcommissie ingesteld, bestaande uit Martijn van Dam en Rowena Achterkamp die de HR-taken vanuit de RvT op zich neemt.

Om iedere vorm van belangenverstrengeling uit te sluiten hebben leden van de RvT geen onderlinge relaties in de familiesfeer en hebben zij geen zakelijke relatie met Fairtrade Nederland.

RVT-LEDEN

Martijn van Dam
Voorzitter

NEVENFUNCTIES:

- Lid Raad van Bestuur Stichting Nederlandse Publieke Omroep
- Lid Raad van Advies Stichting Noordzeeboerderij

Eric
Drok

NEVENFUNCTIES:

- Lid stichtingsbestuur Stichting Cool Foundation
- Lid stichtingsbestuur Stichting Leonum
- Non-executive board member Bison Bank (Portugal) tot 1 januari 2022
- Non-executive board member Aion Bank (België) tot maart 2021
- Lid raad van commissarissen Coöperatie The Greenery
- Lid raad van commissarissen Commonwealth Bank of Australia (Europe) N.V.
- Lid raad van commissarissen ABN AMRO Clearing Bank N.V.

Sjaak
de Korte

Sietze
Montijn

NEVENFUNCTIES:

- Dga Montijn Advies

Willem
Lageweg

NEVENFUNCTIES:

- Voorzitter Stichting Friends of the Maasai
- Voorzitter RvT Stichting Louis Bolk Instituut
- Lid RvT Stichting Triodos Holding tot september 2021
- Voorzitter Stichting Transitiecoalitie Voedsel
- Bestuurslid Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank tot september 2021

Rowena
Achterkamp

NEVENFUNCTIES:

- Preflections (eigenaar, eenmanszaak)
- Strategisch adviseur duurzaamheid a.i. Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)
- Geassocieerd adviseur Rijnconsult B.V.

Lynn
Zebeda

NEVENFUNCTIES:

- Co-founder Dr. Monk
- Board member Worldconnectors
- Lid RvT MVO Nederland
- Bestuurslid Solar Biënnale

Peter d'Angremond
(directeur)

NEVENFUNCTIES:

- Lid Advisory Council FairClimateFund
- Lid Advisory Board MICM
- Bestuurslid Stichting Fairtrade Gemeenten Nederland

VERGADERINGEN VAN DE RvT IN 2021

De RvT komt vier keer per jaar bijeen voor een reguliere (kwartaal)vergadering. Daarnaast heeft de raad één keer per jaar een strategische oriëntatie. Als gevolg van de COVID-19-pandemie heeft een deel van de vergaderingen in 2021 virtueel plaatsgevonden. Tijdens de vergaderingen van de RvT komt een vast aantal punten terug, te weten: vaststelling en ondertekening van de notulen van de vorige vergadering, vaststelling van de agenda, presentatie en bespreking van de kwartaalresultaten en een update van lopende zaken.

Datum: 16 maart 2021 (Q1)

AANWEZIGHEIDSPERCENTAGE
80%

BELANGRIJKSTE BESLISSINGEN EN BESPROKEN PUNTEN

- KPI's besproken. Opmerkingen van de RvT zijn verzameld en worden verwerkt.
- Discussie over kostenreductie als gevolg van de effecten van COVID-19. De RvT heeft ingestemd met de voorgestelde maatregelen.
- De eindejaarsgratificatie is akkoord.

Datum: 28 juni 2021

AANWEZIGHEIDSPERCENTAGE
100%

BELANGRIJKSTE BESLISSINGEN EN BESPROKEN PUNTEN

- Het jaarverslag wordt vastgesteld.

Datum: 6 juli 2021 (Q2)

AANWEZIGHEIDSPERCENTAGE
80%

BELANGRIJKSTE BESLISSINGEN EN BESPROKEN PUNTEN

- De vergadering staat het in het teken van de effecten van COVID-19 op de inkomsten, in het bijzonder die van de categorie koffie out of home.
- De effecten van corona zijn ook zichtbaar bij Fairtrade International. Een aantal projecten loopt vertraging op.
- Er is gesproken over het opzetten van Fairtrade voor lokale boeren in Nederland. Vanwege de complexiteit van dit onderwerp is besloten om hierover tijdens de strategiediscussie een besluit te nemen om hier wel of niet mee door te gaan.
- Er wordt voorgesorteerd op een toekomst met minder gebruik van het kantoor. Om fysiek overleg te bevorderen, zal er één kantoordag per week worden aangewezen waarop alle teamleden geacht worden aanwezig te zijn.
- Om kantoorkosten op de begroting te drukken zal het kantoor vanaf 2022 worden gedeeld met FairClimateFund en Fair & Sustainable.
- De RvT accordeert de KPI-sheet.

Datum: 15 november 2021 (Q3)

AANWEZIGHEIDSPERCENTAGE
100%

BELANGRIJKSTE BESLISSINGEN EN BESPROKEN PUNTEN

- Aan deze RvT-vergadering is een strategiesessie gekoppeld. Hier is een eerste richting gepresenteerd en bediscussieerd voor de strategie tot en met 2025. Uitgangspunt is de internationale strategie van Fairtrade International toegepast op de Nederlandse situatie. Opmerkingen van de RvT worden in het verdere proces meegenomen. De strategie wordt in samenwerking met het team Branddoctors uitgewerkt.
- Het team is opgesplitst in twee groepen en gaat alternerend naar kantoor op dinsdagen. Wanneer alle coronarestricties zijn opgeheven is als norm gesteld om maximaal 50% (van de contracturen) vanuit huis te werken.
- Out of home-volumes herstellen en retail-volumes stabiliseren; als gevolg van deze ontwikkeling herstelt (verbetert) de margemix (daalt het gemiddelde kortingspercentage).
- Besloten is dat als de licentiefte voldoende hersteld is, de inflatiecorrectie over de salarissen in 2022 kan worden toegepast.

Datum: 16 december 2021 (Q4)

AANWEZIGHEIDSPERCENTAGE
100%

BELANGRIJKSTE BESLISSINGEN EN BESPROKEN PUNTEN

- De voorstellen voor inflatiecorrectie en gratificatie worden goedgekeurd en zullen worden toegepast.
- De begroting is unaniem goedgekeurd.
- Wijziging RvT-zittingstermijn van vijf jaar naar vier jaar. De statuten zijn echter net gewijzigd, dit gaat gepaard met kosten. De wijziging van de RvT-zittingstermijn zal daarom worden doorgevoerd bij een volgende statutenwijziging.

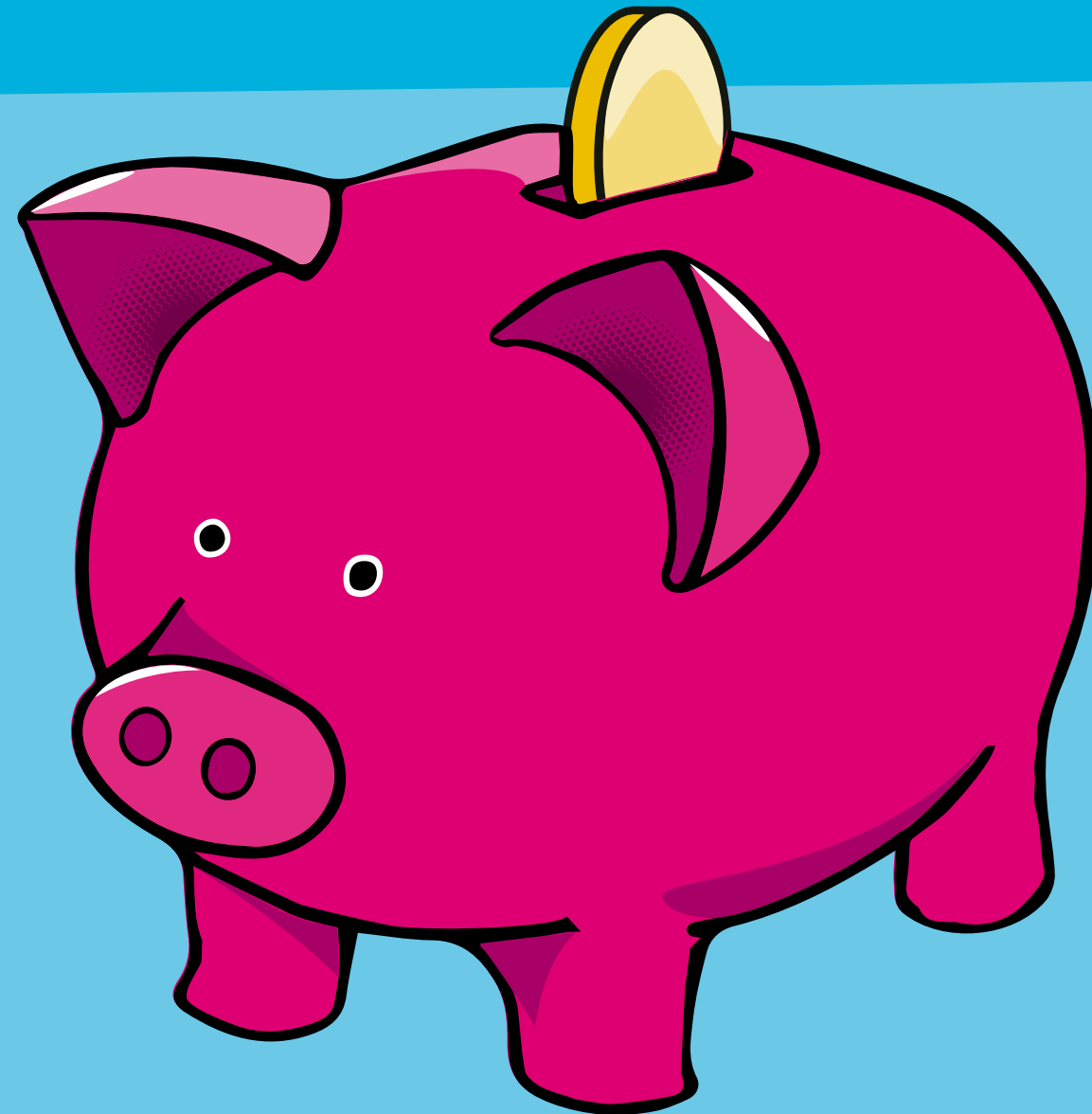
AUDITCOMMISSIE

De leden van de auditcommissie zijn op 23 april en 25 juni 2021 samengekomen voor respectievelijk het bespreken van de managementletter 2020 en het vaststellen van de jaarcijfers 2020. Hierbij was aanwezig de controlepraktijk bv aanwezig.

REMUNERATIECOMMISSIE

De Raad van Toezicht heeft het bezoldigingsbeleid – de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten – vastgesteld. Dit beleid wordt periodiek geactualiseerd. Fairtrade Nederland volgt de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties. De Raad van Toezicht heeft in 2019 consultancybedrijf Korn Ferry gevraagd de self-assessment van de positie van de directeur te valideren.

Financieel beleid

Financieel beleid

Het financiële beleid is gebaseerd op zes indicatoren.

SOLVABILITEIT

Om de continuïteit van Fairtrade Nederland te waarborgen, worden er reserves aangehouden. Het besteedbaar vermogen moet ook in mindere tijden hoog genoeg zijn. Er is geen vaste regel of norm voor een verantwoorde hoogte van het vermogen. Voor de vaststelling van de norm is een inventarisatie gemaakt bij een aantal organisaties of voorschrijvende instellingen, zoals het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF). De richtlijn van het CBF voor de hoogte van het vermogen is maximaal anderhalf keer de kosten van de werkorganisatie. Vanwege haar incidentele karakter is de inkoopwaarde van de Nationale Postcode Loterij (NPL)-prijzen (zie onder Baten van loterijorganisaties) niet meegenomen in de kosten van de werkorganisatie. De bovengrens voor het vermogen is € 5.118.000. Aan deze norm is voldaan.

In 2021 is de norm voor de gewenste omvang van de continuïteitsreserve aangepast naar de hoogste van de volgende twee normen:

1. 25% van de kosten van de werkorganisatie (€ 853.000);
2. het totaal van de risicomatrix die volgt uit het risicobeleid (€ 857.500).

Dit betekent voor 2021 dat het besteedbaar vermogen minimaal gelijk moet zijn aan 25% van de risicomatrix. Dit resulteert in een minimale norm voor het eigen vermogen over 2021 van € 857.500 (2020: € 857.500). De continuïteitsreserve is € 1.931.235 en ligt daarmee boven deze norm.

LIQUIDITEIT

Aan het einde van 2021 is Fairtrade Nederland liquide genoeg om aan haar verplichtingen te voldoen. De organisatie kiest ervoor haar financiële middelen niet te beleggen in risicovolle waardepapieren, zoals beursgenoteerde aandelen. Aan de norm op het gebied van veilige beleggingen is voldaan. Er zijn geen afschrijvingen van debiteuren en de vlottende activa overstijgen de kortlopende passiva ruimschoots.

De organisatie maakt gebruik van spaarrekeningen bij Rabobank, Triodos Bank en ASN Bank.

DIVERSIFICATIE

Fairtrade Nederland streeft ernaar niet te afhankelijk te zijn van bepaalde productgroepen of distributiekkanalen. Het aandeel in de licentie-inkomsten van een bepaalde productgroep zal idealiter niet boven de 50% van het totaal komen. Alle categorieën blijven onder de 50%-norm. Door de groei van andere productgroepen daalt de afhankelijkheid van één productgroep verder.

Voor de distributie van Fairtrade producten is de organisatie afhankelijk van een beperkt aantal spelers. Het verdelen van de afzet over meerdere producten, supermarkten en de zakelijke markt is essentieel voor risicospreiding.

WAARDEOVERDRACHT

Een van de doelstellingen van Fairtrade Nederland is bijdragen aan de ontwikkeling van boerenorganisaties in ontwikkelingslanden. Deze ontwikkeling kan op vele manieren plaatsvinden, waarbij een scala aan relevante indicatoren een rol spelen. Stabiliteit van inkomsten – ook in moeilijke tijden – is een belangrijk middel om de ontwikkeling te ondersteunen. Fairtrade draagt bij aan die stabilisatie door middel van een gegarandeerde minimumprijs en de Fairtrade premie. Als onderdeel van de financiële strategie acht de organisatie het van groot belang een doelstelling te formuleren die de financiële voordelen van boerenorganisaties afzet tegen de systeemkosten van Fairtrade Nederland. De financiële voordelen (ook wel waardeoverdracht) zijn (is) als volgt gedefinieerd:

Fairtrade afzet x (Fairtrade minimumprijs + Fairtrade premie).

Doordat ook de dollarkoers van invloed is op marktprijzen, is deze doelstelling niet geheel door Fairtrade Nederland te beïnvloeden. De systeemkosten daarentegen zijn wel geheel door Fairtrade te beïnvloeden. De organisatie wil tegen zo laag mogelijke systeemkosten de waardeoverdracht aan boeren(organisaties) optimaliseren. Als uitgangspunt voor de systeemkosten neemt Fairtrade Nederland de licentiebijdragen. De organisatie stelt als norm dat de systeemkosten maximaal 10% van de waardeoverdracht mogen bedragen. Deze normering is gebaseerd op de ANBI-richtlijn om 90% van de fondsen te besteden aan de doelstelling.

De licentiebijdrage na korting bedraagt in 2021 € 2.885.849 (2020: € 2.634.142) en de waardeoverdracht € 78.000.000 (2020: € 77.000.000). De systeemkosten bedragen daarmee over 2021 3,7% van de waardeoverdracht (2020: 3,4%). Dit betekent dat de norm van maximaal 10% is gehaald.

De norm heeft beperkingen, maar is wel een maatstaf die de verhouding weergeeft tussen de kosten van Fairtrade Nederland en de financiële voordelen van de boeren. Ook is het een goede indicator van de effectiviteit van Fairtrade Nederland.

PLANNEN, EVALUATIE EN KOSTENBEHEERSING

Kostenbewustzijn en een kritische blik op de uitgaven zijn essentieel voor Fairtrade Nederland. In 2021 gaf de organisatie € 3.535.000 uit, exclusief de inkoopwaarde van de NPL-prijzen (zie onder Baten van loterijorganisaties). De belangrijkste uitgaven zijn salarissen/sociale lasten (34%), communicatie (16%) en afdrachten aan verbonden (internationale) organisaties (30%).

Effecten van de COVID-19-pandemie hebben Fairtrade Nederland gedwongen een kostenreductieprogramma uit te voeren. Mede hierdoor is het begrote verlies over 2021 voorkomen.

In 2020 heeft Fairtrade International een nieuwe strategie opgesteld voor de periode tot en met 2025. Deze strategie is vertaald naar de Nederlandse situatie in jaarplannen, doelstellingen, indicatoren en budgetten. Elk kwartaal vindt er een evaluatie plaats en wordt er aan de Raad van Toezicht gerapporteerd.

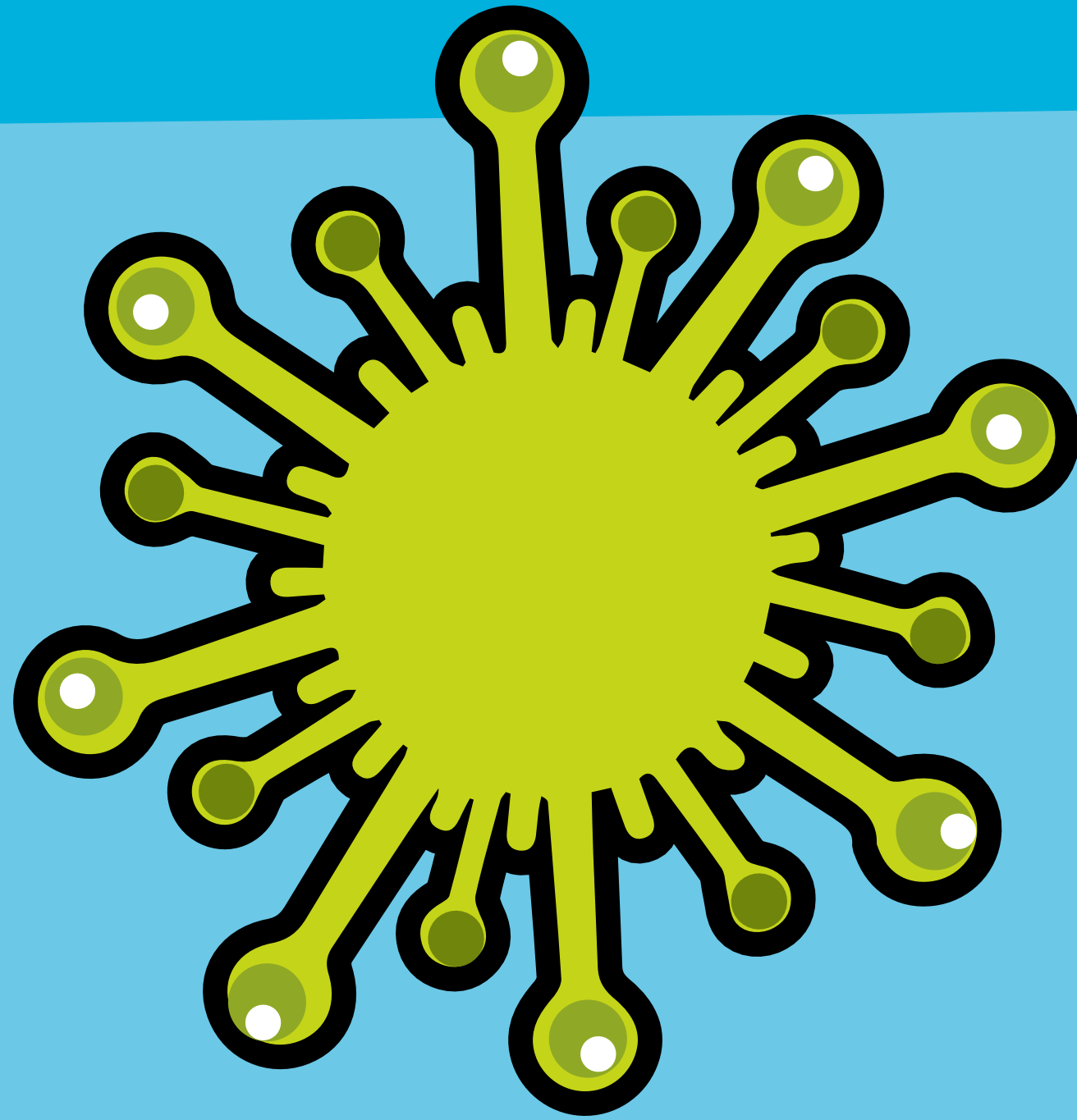
FUNDING

De reguliere activiteiten van Fairtrade Nederland bestaan uit:

- het promoten van Fairtrade in Nederland door middel van het Fairtrade keurmerk. De kosten hiervan moeten worden gedekt uit de gebruiksrechtvergoeding;
- innovatie en uitbreiding (investeringen in het ontwikkelen van nieuwe ketens en nieuwe marktvraag).

De kosten hiervan worden gefinancierd uit andere geldstromen (subsidies en bijdragen van particulieren/bedrijven).

De norm is dat de reguliere activiteiten worden gedekt uit de keurmerkactiviteiten. Aan deze norm is voldaan.

Risicobeleid

Risicobeleid

Ondernemen is risico nemen. Fairtrade Nederland besteedt zorgvuldig aandacht aan het beheersen van risico's. De bedrijfsrisico's worden periodiek geïnventariseerd en geactualiseerd. Het risicobeleid wordt jaarlijks geëvalueerd door het team en de Raad van Toezicht. De directie is goed op de hoogte van de belangrijkste risico's en onzekerheden in de branche en is van mening dat de interne risicomanagement- en controlesystemen waarmee de organisatie-brede risico's worden beheerst, in 2021 adequaat hebben gewerkt. Fairtrade Nederland denkt niet dat risico's te vermijden zijn, maar probeert wel de kans daarop te verkleinen. Met behulp van een planning-en-controlecyclus, de kwartaal-managementrapportages en de richtlijnen, procedures en protocollen, is Fairtrade Nederland in 2021 in staat gebleken risico's tijdig te beheersen. Om haar missie te bereiken werkt Fairtrade Nederland met een meerjarenbeleidsplan en bijbehorende meerjarenbegroting. Hierbij wordt voortdurend geanticipeerd op mogelijke risico's, zoals operationele risico's, financiële risico's en reputatierisico's. Deze risico's kunnen de organisatie belemmeren in het behalen van haar doelstellingen. Ze kunnen van invloed zijn op de resultaten, op haar positie in het maatschappelijke veld en op de continuïteit van de organisatie.

Welke risico's zijn er? Hoe schat Fairtrade Nederland deze risico's in? En welke maatregelen zijn er genomen om de risico's te verkleinen?

RISICO'S PRIMAIR EXTERN GEDREVEN

NEGATIEVE MEDIA-AANDACHT

Toelichting: Door negatief in het nieuws te komen, daalt het vertrouwen in de organisatie en het keurmerk. Als gevolg daarvan daalt het volume Fairtrade gecertificeerde producten. Inkomsten van Fairtrade Nederland komen onder druk te staan alsmede de extra waardeoverdracht naar boeren en werknemers.

Kans: Hoog.

Risico: Gemiddeld.

Maatregel: Vertrouwen in Fairtrade voeden door proactief te communiceren over de impact. Leidende rol pakken op verschillende onderwerpen, waardoor verwachtingen gestuurd kunnen worden. Crisis-communicatieprotocol is ontwikkeld, team weet hiermee om te gaan. De Fairtrade code (gedragscode) moet aanleiding(en) van crises voorkomen.

COVID-19-RISICO

Toelichting: Vraagverschuiving en / of uitval, diepe en lange recessie, psychische effecten op staf.

Kans: Hoog.

Risico: Gemiddeld.

Maatregel: Kostenbesparingen. Communicatielijnen met medewerkers openhouden, tevredenheid medewerkers monitoren en verbeteren via cultuurprogramma.

MEDEWERKERS REIZEN DOOR GEBIEDEN MET EEN HOGER RISICOPROFIEL

Toelichting: Verhoogde kans op beroving of gijzeling. (Inherent aan de locatie van onze doelgroep).

Kans: Laag.

Risico: Hoog.

Maatregel: Reisprotocollen die gevolgd moeten worden. Medewerkers zijn getraind om in extreme stresssituaties te overleven. Implementatie van de Fairtrade Organisation-code. *Versterking interne procedure is nodig:* a) aansluiting RvT en b) aansluiting op lokale Fairtrade office).

WEGVALLEN LICENTIEHOUDERS

Toelichting: Wegvallen van grote (internationale) licentiehouders.

Kans: Laag.

Risico: Gemiddeld.

Maatregel: Risicospreiding door spreiding van inkomsten over meerdere producten en licentiehouders. Daarnaast wordt veel geïnvesteerd in klantbinding, waardoor er geen aanleiding is om Fairtrade te verlaten. Er is een minimumeis aan de continuïteitsreserve gesteld. Extreme schommelingen in de baten kunnen zo opgevangen worden.

WERELDWIJDE EN GROTE SUPPLY-CHAINPROBLEMEN ALS GEVOLG VAN EEN NATUURRAMP

Toelichting: Gevolg scherpe daling van verkopen en daardoor inkomsten.

Kans: Laag.

Risico: Gemiddeld.

Maatregel: Spreiding over regio's en leveranciers.

Training aan producenten om weerbaarheid tegen gevolgen van klimaatverandering te vergroten.

RISICO'S PRIMAIR INTERN GEDREVEN

LOPENDE UITGAVEN

Toelichting: Lopende uitgaven kunnen niet volledig worden gedekt uit licentiefte, waardoor afhankelijkheid van subsidie is ontstaan.

Kans: Gemiddeld.

Risico: Gemiddeld.

Maatregel: Verbreding van focus op nieuwe markten: katoen, bloemen en thee. Pitch op donorfunding.

BEPERKTE RESOURCES

Toelichting: Beperkte resources (geld en menskracht); weinig capaciteit om innovatieprojecten op te zetten.

Kans: Gemiddeld.

Risico: Gemiddeld.

Maatregel: Internationale samenwerking: *centers of excellence*. Lokale partnerships.

INTERNE OF EXTERNE POGINGEN

Toelichting: Interne of externe pogingen om op oneigenlijke wijze middelen te onttrekken aan Fairtrade Nederland.

Kans: Laag.

Risico: Gemiddeld.

Maatregel: Goede interne procedures, toepassing van functiescheiding passend bij de grootte van de organisatie. Aanbevelingen van de accountant ter voorkoming van fraude zijn opgevolgd.

DATALEK

Toelichting: Hack van computersysteem / digitale afpersing / ghost-facturatie.

Kans: Laag.

Risico: Gemiddeld.

Maatregel: Actieve prioritering van werk. Sturen op verwachtingen & doelstellingen. Actief sturen op organisatiecultuur (programma en meting). Versterking nodig op 'noodscenario' fallback-plan uitval CFO, beter vastleggen procedures.

TE HOGE WERKDRUK PERSONEEL

Toelichting: Te hoge werkdruk personeel.

Kans: Gemiddeld.

Risico: Laag.

Maatregel: Actieve prioritering van werk. Sturen op verwachtingen & doelstellingen. Actief sturen op organisatiecultuur (programma en meting). Versterking nodig op 'noodscenario' fallback-plan uitval CFO. Beter vastleggen procedures.

COVID-19

Sinds begin 2020 zijn de wereld en de levens van mensen wereldwijd hard geraakt door de uitbraak van het coronavirus (COVID-19).

De gevolgen van de uitbraak van het virus voor Fairtrade Nederland zijn divers.

Personeel werkte tot het voorjaar van 2022 hoofdzakelijk thuis; het effect van het virus op de operationele zaken is gelukkig beperkt.

Op financieel gebied was er vooral een effect op de gebruiksrechtvergoeding (verantwoord onder Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten). Voor het grootste deel (circa 85%) wordt deze vergoeding gegenereerd in retail.

De zakelijke markt en horeca zijn echter hard geraakt door de virusuitbraak. Na een forse daling in 2019 gaat het herstel gelijk op met de geldende COVID-19-maatregelen.

Bij het opstellen van de begroting voor de gebruiksrechtvergoeding is uitgegaan van een verder herstel in 2022.

Ten aanzien van de lasten is het effect van de virusuitbraak beperkt. Wel is er een aantal 'kostenbeheersingsmaatregelen' genomen om een materieel verlies te voorkomen.

OEKRAÏNE

De oorlog in Oekraïne leidt tot verstoring van de wereldhandel. Net als op andere partijen hebben deze verstoringen ook invloed op de Fairtrade goederenstromen. Zo ontkomt ook Fairtrade niet aan de effecten van de hoge brandstofprijzen en de schaarste aan transportmiddelen, en voelt zij de gevolgen van de inflatie. Fairtrade heeft hier niet meer last van dan andere actoren. Vanuit de missie van Fairtrade is het belangrijk snel effecten door te rekenen in aangepaste minimumprijzen zodat de boeren en werknemers in ontwikkelingslanden niet de dupe worden van de internationale instabiliteit. Fairtrade Nederland zal aan licentiehouders uitleggen wat de effecten van de verstoorde wereldhandel zijn op boeren en werknemers in de hoop hiermee draagvlak te creëren voor de acceptatie van noodzakelijke prijsstijgingen.

Financiële rapportage

Financieel verslag 2021

Balans per 31 december 2021

	31-12-2021	31-12-2020
ACTIVA		
Materiële vaste activa	€ 15.713	€ 25.088
Financiële vaste activa	€ 17.143	€ 17.143
Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	€ 665.679	€ 1.079.223
Nog te factureren bedragen	€ 1.747.356	€ 1.155.265
Overige nog te ontvangen bedragen	€ 579.839	€ 903.920
Totaal Vorderingen en overlopende activa	€ 2.992.874	€ 3.138.408
Liquide middelen	€ 2.401.434	€ 2.546.089
	€ 5.394.308	€ 5.684.497
TOTAAL ACTIVA	€ 5.427.164	€ 5.726.728
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
<i>Reserves</i>		
- Continuïteitsreserve	€ 1.931.235	€ 1.728.810
- Reserve activa bedrijfsvoering	€ 15.713	€ 25.088
Totaal reserves	€ 1.946.948	€ 1.753.898
<i>Fondsen</i>		
- Bestemmingsfondsen	€ 540.774	€ 990.684
Totaal fondsen	€ 540.774	€ 990.684
Kortlopende schulden		
Crediteuren	€ 1.004.278	€ 1.502.733
Vooruitontvangen bedragen	€ 636.879	€ 571.681
Overige nog te betalen bedragen	€ 1.298.285	€ 907.732
Totaal kortlopende schulden	€ 2.939.442	€ 2.982.146
TOTAAL PASSIVA	€ 5.427.164	€ 5.726.728

Staat van baten en lasten over 2021

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020	Begroot 2022
BATEN				
Baten van particulieren	€ 2.678	€ 5.000	€ 8.582	€ 5.000
Baten van loterijorganisaties	€ 170.873	€ 0	€ 458.691	€ 23.000
Baten van subsidies van overheden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Baten van andere organisaties zonder winststreven	€ 7.850	€ 0	€ 0	€ 0
Som van geworven baten	€ 181.401	€ 5.000	€ 467.273	€ 28.000
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	€ 3.044.090	€ 2.919.780	€ 2.843.275	€ 3.271.250
Overige baten	€ 58.039	€ 25.000	€ 25.000	€ 5.000
Som der baten	€ 3.283.530	€ 2.949.780	€ 3.335.548	€ 3.304.250
LASTEN				
Besteed aan doelstelling				
NPL it takes a village	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
NPL Climate Academy	€ 99.653	€ 170.000	€ 179.804	€ 0
Keurmerk activiteiten, beheer en administratie	€ 3.408.149	€ 3.654.137	€ 3.272.490	€ 3.768.751
Subtotaal lasten doelstelling	€ 3.507.802	€ 3.824.137	€ 3.452.294	€ 3.768.751
Wervingskosten	€ 4.275	€ 6.000	€ 7.056	€ 5.000
Kosten beheer en administratie				
Kosten beheer en administratie	€ 23.079	€ 0	€ 23.205	€ 0
Som der Lasten	€ 3.535.156	€ 3.830.137	€ 3.482.555	€ 3.773.751
Saldo voor financiële baten en lasten	€ -251.626	€ -880.357	€ -147.007	€ -469.501
Saldo financiële baten en lasten	€ -5.234	€ -2.000	€ -2.894	€ -3.000
Saldo Baten en Lasten	€ -256.860	€ -882.357	€ -149.901	€ -472.501
Bestemming saldo van baten en lasten				
Toevoeging/onttrekking aan:				
- bestemmingsfonds	€ -97.921	€ -107.725	€ -179.804	€ 0
- bestemmingsfonds NPL Foodbox	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
- bestemmingsfonds NPL Fairtrade prijs	€ -200.000	€ -200.000	€ -325.000	€ -159.000
- bestemmingsfonds NPL Fairtrade prijs katoen	€ -120.475	€ -319.000	€ 144.665	€ -233.000
- bestemmingsfonds NPL Fairtrade prijs ontbijtbox	€ -31.514	€ -50.000	€ 83.867	€ -52.000
- reserve activa bedrijfsvoering	€ -9.375	€ 0	€ -4.610	€ 0
- continuïteitsreserve	€ 202.425	€ -205.632	€ 130.981	€ -28.501
	€ -256.860	€ -882.357	€ -149.901	€ -472.501

(in euro's)	NPL	Keurmerk	beheer en	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
BATEN	<u>Climate Academy</u>	<u>Activiteiten</u>	<u>administratie</u>	<u>2021</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Baten van particulieren	€ 0	€ 2.678	€ 0	€ 2.678	€ 5.000	€ 8.582
Baten van loterijorganisaties	€ 0	€ 170.873	€ 0	€ 170.873	€ 0	€ 458.691
Baten van subsidies van overheden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Baten van andere organisaties zonder winststreven	€ 0	€ 7.850	€ 0	€ 7.850	€ 0	€ 0
Som van geworven baten	€ 0	€ 181.401	€ 0	€ 181.401	€ 5.000	€ 467.273
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	€ 0	€ 3.044.090	€ 0	€ 3.044.090	€ 2.919.780	€ 2.843.275
Overige baten	€ 0	€ 58.039	€ 0	€ 58.039	€ 25.000	€ 25.000
Som der baten	€ 0	€ 3.283.530	€ 0	€ 3.283.530	€ 2.949.780	€ 3.335.548

LASTEN	NPL	Keurmerk	beheer en	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
	<u>Climate Academy</u>	<u>Activiteiten</u>	<u>administratie</u>	<u>2021</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Afdrachten aan verbonden (internationale) organisaties	€ 0	€ 1.056.724	€ 0	€ 1.056.724	€ 1.077.312	€ 937.313
Communicatiekosten	€ 0	€ 567.016	€ 0	€ 567.016	€ 678.600	€ 565.831
Salarissen/Sociale lasten	€ 0	€ 1.193.106	€ 16.407	€ 1.209.513	€ 1.305.000	€ 1.242.582
Pensioenlasten	€ 0	€ 179.489	€ 2.459	€ 181.948	€ 190.000	€ 186.265
Overige personeelskosten	€ 0	€ 87.727	€ 1.202	€ 88.929	€ 99.000	€ 80.023
Bestuurskosten	€ 0	€ 594	€ 0	€ 594	€ 1.000	€ 110
Huisvestingskosten	€ 0	€ 80.835	€ 1.107	€ 81.942	€ 86.000	€ 84.696
Kantoorkosten	€ 0	€ 138.952	€ 1.904	€ 140.856	€ 150.000	€ 129.559
Afschrijvingen	€ 0	€ 12.439	€ 0	€ 12.439	€ 14.000	€ 7.923
Controle Keurmerk	€ 0	€ 41.485	€ 0	€ 41.485	€ 64.000	€ 39.237
Internationale activiteiten/productontwikkeling	€ 99.653	€ 49.782	€ 0	€ 149.435	€ 159.225	€ 201.960
Subtotaal lasten doelstelling	€ 99.653	€ 3.408.149	€ 23.079	€ 3.530.881	€ 3.824.137	€ 3.475.499
Wervingskosten	€ 0	€ 4.275	€ 0	€ 4.275	€ 6.000	€ 7.056
Som der Lasten	€ 99.653	€ 3.412.424	€ 23.079	€ 3.535.156	€ 3.830.137	€ 3.482.555
Saldo voor financiële baten en lasten	€ -99.653	€ -128.894	€ -23.079	€ -251.626	€ -880.357	€ -147.007
Saldo financiële baten en lasten	€ 0	€ -5.234	€ 0	€ -5.234	€ -2.000	€ -2.894
Saldo Baten en Lasten	€ -99.653	€ -134.128	€ -23.079	€ -256.860	€ -882.357	€ -149.901

Resultaat	NPL	Keurmerk	beheer en	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
	<u>Climate Academy</u>	<u>Activiteiten</u>	<u>administratie</u>	<u>2021</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Bestemming saldo van baten en lasten	€ -99.653	€ -134.128	€ -23.079	€ -256.860	€ -882.357	€ -149.901
Toevoeging/onttrekking aan:						
- bestemmingsfonds	€ -97.921	€ 0	€ 0	€ -97.921	€ -107.725	€ -179.804
- bestemmingsfonds NPL Foodbox	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
- bestemmingsfonds NPL Fairtrade prijs	€ 0	€ -200.000	€ 0	€ -200.000	€ -200.000	€ -325.000
- bestemmingsfonds NPL Fairtrade prijs katoen	€ 0	€ -120.475	€ 0	€ -120.475	€ -319.000	€ 144.665
- bestemmingsfonds NPL Fairtrade prijs ontbijtbox		€ -31.514		€ -31.514	€ -50.000	€ 83.867
- reserve activa bedrijfsvoering	€ 0	€ -9.375	€ 0	€ -9.375	€ 0	€ -4.610
- continuïteitsreserve	€ -1.732	€ 227.236	€ -23.079	€ 202.425	€ -205.632	€ 130.981
	€ -99.653	€ -134.128	€ -23.079	€ -256.860	€ -882.357	€ -149.901

Kasstroomoverzicht

	2021	2020
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	€ -251.626	€ -147.007
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen	€ 12.439	€ 7.923
	€ 12.439	€ 7.923
<i>Veranderingen in werkkapitaal</i>		
Vorraden	€ 0	€ 0
Vorderingen	€ 145.534	€ 1.025.682
Effecten	€ 0	€ 0
Kortlopende schulden (excl. kredietinstellingen)	€ -42.704	€ -359.937
	€ 102.830	€ 665.745
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	€ -136.357	€ 523.767
Ontvangen interest	€ -5.234	€ -2.894
Ontvangen dividend	€ 0	€ 0
Betaalde interest	€ 0	€ 0
Betaalde winstbelasting	€ 0	€ 0
	€ -5.234	€ 0
Kasstroom uit operationele activiteiten	€ -141.591	€ 523.767
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	€ -3.064	€ -3.313
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	€ 0	€ 0
	€ -3.064	€ -3.313
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangst uit langlopende schulden	€ 0	€ 0
Aflossing langlopende schulden	€ 0	€ 0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	€ 0	€ 0
Nettokasstroom boekjaar	€ -144.655	€ 520.454
Koers- en omrekeningsverschillen op geldmiddelen	€ 0	€ 0
Mutatie geldmiddelen	€ -144.655	€ 520.454
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
Stand per 1 januari	€ 2.546.089	€ 2.025.635
Mutatie boekjaar	€ -144.655	€ 520.454
Stand per 31 december	€ 2.401.434	€ 2.546.089

GRONDSLAGEN VAN DE FINANCIËLE VERSLAGLEGGING**ALGEMEEN**

Stichting Fairtrade Nederland (voorheen Stichting Max Havelaar) is statutair gevestigd aan de Arthur van Schendelstraat 550 te Utrecht en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41155212. Stichting Fairtrade Nederland (hierna ook: de Stichting) heeft als doel het verbeteren van de levensomstandigheden van boeren in ontwikkelingslanden. Activiteiten van Stichting Fairtrade Nederland bestaan onder andere uit het promoten van Fairtrade in Nederland door het Fairtrade keurmerk.

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

RICHTLIJN 650 FONDSSENWERVENDE ORGANISATIES

De jaarrekening 2021 is opgesteld conform Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties van de Raad voor de Jaarverslaglegging.

OMREKENING VREEMDE VALUTA

Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers van afwikkeling.

SCHATTINGEN

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Fairtrade Nederland zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN EN RISICOMANAGEMENT

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost in de Grondslagen van waardering activa en passiva. Stichting Fairtrade Nederland maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

VALUTARISICO

De Stichting heeft vrijwel alleen transacties in euro's en met relaties binnen de Europese Unie. Het valutarisico is daarmee zeer beperkt.

PRIJSRISICO

De Stichting is niet onderhavig aan prijsrisico's in relatie tot haar activa en passiva.

RENTERISICO

De Stichting heeft geen belangrijke rentedragende vorderingen of schulden. Het renterisico is daarmee zeer beperkt.

KREDIETRISICO

De Stichting heeft geen belangrijke kredietrisico's en monitort de ouderdom van de vorderingen nauwlettend. Om het risico op wanbetaling te verkleinen is het debiteurenbeheer deels uitbesteed aan Credifixx.

LIQUIDITEITSRISICO

De Stichting is niet afhankelijk van externe financieringen. De liquiditeit is één van de zes pijlers van het financieel beleid en wordt frequent beoordeeld.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING ACTIVA EN PASSIVA

ACTIVA

Activa worden in principe aangehouden voor de bedrijfsvoering, tenzij bij de betreffende post expliciet anders is aangegeven.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De financiële vaste activa worden gewaardeerd op de verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde.

VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, die gelijk is aan de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

LIQUIDE MIDDELEN

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

RESERVES EN FONDSSEN

Binnen reserves en fondsen wordt een onderscheid gemaakt in vrij besteedbaar vermogen en vastgelegd vermogen.

VRIJ BESTEEDBAAR VERMOGEN

De continuïteitsreserve is een onderdeel van het vrij besteedbaar vermogen, waarvan de bestedingsmogelijkheid door de Raad van Toezicht wordt bepaald.

VASTGELEGD VERMOGEN

De bestemmingsfondsen zijn een afgezonderd deel van het vastgelegd vermogen, waarvan de beperkte bestedingsmogelijkheid door derden is bepaald. De bestemmingsreserves betreffen het deel van het eigen vermogen dat is bestemd door de Raad van Toezicht.

KORTLOPENDE SCHULDEN

De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

PENSIOENEN

Vanaf 2020 heeft Fairtrade Nederland voor haar werknemers een beschikbare-premieregeling getroffen bij pensioenverzekeraar Zwitserleven. De over het boekjaar verschuldigde premies worden als kosten verantwoord. Voor per balansdatum nog niet betaalde premies wordt een schuld opgenomen. Aangezien deze verplichtingen een kortlopend karakter hebben, worden deze gewaardeerd tegen de nominale waarde. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan de pensioenverzekeraar. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

In geval van een tekort bij de pensioenverzekeraar, heeft de organisatie geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

BATEN VAN PARTICULIEREN

Opbrengsten uit donaties, giften en schenkingen worden verantwoord in het jaar van ontvangst. Nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang ervan betrouwbaar kan worden vastgesteld en zeker is dat deze door Fairtrade Nederland zullen worden ontvangen. Voor zover van toepassing worden de opbrengsten verminderd met over de giften en donaties geheven belastingen.

BATEN VAN LOTERIJORGANISATIES

Deze worden verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten van loterijorganisaties worden in de staat van baten en lasten gepresenteerd onder aftrek van de gerelateerde inkoopkosten. In de toelichting zijn deze uiteengezet.

SUBSIDIES VAN OVERHEDEN

Deze worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen, tenzij expliciet anders vermeld.

BATEN VAN ANDERE ORGANISATIES ZONDER WINSTSTREVEN

Deze worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen, tenzij expliciet anders vermeld.

BATEN ALS TEGENPRESTATIE VOOR DE LEVERING VAN PRODUCTEN EN/OF DIENSTEN

Dit betreft de vergoeding voor het gebruik van het Fairtrade/Max Havelaar keurmerk. Deze vergoeding wordt jaarlijks door Fairtrade Nederland vastgesteld. De vergoeding wordt berekend op basis van de door licentiehouders verstrekte omzetopgaven en wordt toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking heeft.

OVERIGE BATEN

Deze worden verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben.

PERSONEELSBELONINGEN

De aan het personeel verschuldigde beloningen worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

De financiële baten en lasten betreffen van derden (te ontvangen) en aan derden betaalde (te betalen) interest. Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt.

TOEREKENING KOSTEN AAN DOELSTELLING

Directe kosten worden direct toegerekend aan de betreffende doelstelling. Indirecte kosten worden toegerekend op basis van tijdsbesteding. Doorberekening vindt plaats naar rato van de fte's besteed aan betreffende doelstelling.

GRONDSLAGEN VOOR HET OPSTELLEN VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij het resultaat als uitgangspunt wordt genomen voor het bepalen van de kasstroom uit operationele activiteiten. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstromen uit operationele activiteiten.

Toelichting op de balans per 31 december 2021

Activa

Materiële vaste activa

	2021	2020
Aanschafwaarde per 1 januari	€ 204.223	€ 200.910
Investerings boekjaar	€ 3.064	€ 3.313
Desinvesteringen boekjaar	€ 0	€ 0
Aanschafwaarde per 31 december	€ 207.287	€ 204.223
Afschrijvingen per 1 januari	€ 179.135	€ 171.212
Afschrijvingen boekjaar	€ 12.439	€ 7.923
Desinvesteringen boekjaar	€ 0	€ 0
Afschrijvingen per 31 december	€ 191.574	€ 179.135
Boekwaarde per 1 januari	€ 25.088	€ 29.698
Boekwaarde per 31 december	€ 15.713	€ 25.088

Investerings in automatisering worden in drie jaar afgeschreven, de overige investeringen in vijf jaar.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

AANDELEN OIKOCREDIT

Sinds 1996 participeert Fairtrade Nederland in het aandelenkapitaal van Oikocredit, een vereniging die microkredieten verstrekt. Fairtrade Nederland bezit minder dan 1% van de aandelen van Oikocredit. De deelneming kwalificeert derhalve als een deelneming zonder invloed van betekenis.

In 2021 is geen stockdividend in aandelen uitgekeerd. De doelstellingen van beide partijen vertonen veel overeenkomsten. Bovendien worden partners van Fairtrade Nederland ondersteund door Oikocredit.

	2021	2020
Verloop:		
Saldo per 1 januari	€ 17.143	€ 17.143
Uit resultaatbestemming	€ 0	€ 0
Saldo per 31 december	€ 17.143	€ 17.143

VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

DEBITEUREN

Het debiteurensaldo was in 2020 hoger door de beschikbaarstelling begin 2021 van Fairtrade ontbijtboxen aan de Nationale Postcode Loterij. Deze waren eind 2020 al gefactureerd, maar nog niet allemaal geleverd.

Om het risico op wanbetaling te verkleinen is het debiteurenbeheer deels uitbesteed aan Credifixx. Net als in 2020 is er geen aanleiding om een voorziening te treffen voor dubieuze debiteuren. Van het openstaande debiteurensaldo is € 0 een vordering op zusterorganisaties (2020: € 85.917).

NOG TE FACTUREREN BEDRAGEN

Dit betreft de door de licentiehouders aan Fairtrade Nederland verschuldigde gebruiksrechtvergoeding over het 4^e kwartaal van 2021. Dit bedrag is begin 2021 gefactureerd aan de licentiehouders. De stijging ten opzichte van 2020 wordt veroorzaakt door de groei van de gebruiksrechtvergoeding en een late afwikkeling van de afrekening van de gebruiksrechtvergoeding over het 3^e kwartaal met zusterorganisaties.

Overige nog te ontvangen bedragen

	2021	2020
Nog te ontvangen FI (afrekening contributie)	€ 36.708	€ 204.840
Nog te ontvangen FI leden	€ 39.440	€ 0
Voorschot FT Africa Climate Academy	€ 0	€ 92.984
Vooruitontvangen NPL Fairtrade prijs	€ 419.556	€ 412.708
Vooruitbetaalde bedragen	€ 0	€ 28.149
Nog te ontvangen omzetbelasting	€ 60.340	€ 119.935
Nog te ontvangen overig	€ 23.795	€ 45.304
Saldo per 31 december	€ 579.839	€ 903.920

Vooruitontvangen NPL Fairtrade prijs heeft betrekking op de levering van een NPL-ontbijtprijs voor begin 2022, maar waarvoor de factuur en betaling in 2021 zijn ontvangen.
Er zijn geen vorderingen of overlopende activa met een resterende looptijd langer dan één jaar

LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van Fairtrade Nederland.

Passiva Reserves en fondsen Continuïteitsreserve

	2021	2020
Verloop:		
Saldo per 1 januari	€ 1.728.810	€ 1.597.829
Uit resultaatbestemming	€ 202.425	€ 130.981
Saldo per 31 december	€ 1.931.235	€ 1.728.810

Fairtrade Nederland kiest als norm voor de continuïteitsreserve de hoogste waarde van de volgende twee normen:

1. 25% van de kosten van de werkorganisatie (€ 853.000);
2. het totaal van de risicomatrix die volgt uit het risicobeleid (€ 857.500).

Volgens deze norm zou de continuïteitsreserve € 857.500 moeten zijn. Hieraan is voldaan. Zie ook de paragraaf Financieel beleid.

Het CBF heeft een bovengrens voor de continuïteitsreserve vastgesteld: anderhalf maal de kosten van de werkorganisatie. De bovengrens voor het vermogen is € 5.118.000. Aan deze norm is voldaan.

Reserve activa bedrijfsvoering

	2021	2020
Verloop:		
Saldo per 1 januari	€ 25.088	€ 29.698
Overgeboekt naar besteedbaar vermogen	€ 0	€ 0
Uit resultaatbestemming	€ -9.375	€ -4.610
Saldo per 31 december	€ 15.713	€ 25.088

Dit deel van het eigen vermogen kan niet zonder meer worden besteed, omdat hiermee de activa voor de bedrijfsvoering zijn gefinancierd. De stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de immateriële en materiële vaste activa per 31 december 2021.

BESTEMMINGSFONDSEN

In 2021 zijn door de NPL eenmaal een Fairtrade ontbijtbox en eenmaal Fairtrade badhanddoeken als prijs uitgereikt. De positieve marge is toegevoegd aan het bestemmingsfonds. Deze moet worden besteed aan de promotie van Fairtrade.

In 2016 heeft de Nationale Postcode Loterij het Climate Academy-project toegekend van in totaal € 1.500.000. Dit project is in 2021 afgerond, de reserve ultimo 2021 is nihil.

	1 januari 2021	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	31 december 2021
NPL-prijzen	€ 359.148	€ 0	€ -200.000	€ 159.148
NPL Fairtrade prijs katoen	€ 449.748	€ 152.388	€ -272.863	€ 329.273
NPL Fairtrade prijs ontbijtbox	€ 83.867	€ 18.486	€ -50.000	€ 52.353
NPL Climate Academy	€ 97.921	€ 0	€ -97.921	€ 0
Saldo	€ 990.684	€ 170.874	€ -620.784	€ 540.774

KORTLOPENDE SCHULDEN

CREDITEUREN

Het saldo crediteuren is lager dan in 2020 als gevolg van de licentiefee-afracht aan zusterorganisaties en een lagere verplichting voor ingekochte NPL-prijzen.

Van het openstaande crediteurensaldo betreft € 465.646 een schuld aan zusterorganisaties (2020: € 697.235).

VOORUITONTVANGEN BEDRAGEN

Dit betreft de NPL Fairtrade prijzen die begin 2022 zullen worden geleverd aan de NPL.

OVERIGE NOG TE BETALEN BEDRAGEN

Deze post betreft verplichtingen die in 2021 zijn aangegaan en die als volgt gespecificeerd kunnen worden:

	2021	2020
Eindejaarsuitkering, opgebouwd vakantiegeld en vrije dagen	€ 119.898	€ 129.104
Loonbelasting, sociale lasten en pensioenpremie	€ 10.000	€ 0
Reservering accountantskosten	€ 13.125	€ 12.000
Fairtrade International leden licentiebijdrage 4 ^e kwartaal	€ 978.685	€ 632.400
Restitutie licentiebijdrage 4 ^e kwartaal	€ 53.822	€ 0
Innovatie en groei	€ 116.155	€ 134.228
Overig	€ 6.600	€ 0
Saldo per 31 december	€ 1.298.285	€ 907.732

De post Fairtrade International leden licentiebijdrage 4e kwartaal heeft betrekking op de licentiebijdrage van Nederlandse licentiehouders die in het buitenland verkopen. Fairtrade Nederland int deze bijdrage, maar betaalt deze door aan de zusterorganisaties in het betreffende land.

Er zijn geen schulden of overlopende passiva met een resterende looptijd langer dan één jaar

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

HUURVERPLICHTINGEN

Fairtrade Nederland huurt een kantoor aan de Arthur van Schendelstraat te Utrecht. Het huurcontract eindigt van rechtswege op 1 oktober 2024. De huurlast bedroeg in 2021 op jaarbasis € 55.899 (2020: € 55.046).

BANKGARANTIE

Aan de verhuurder van het pand aan de Arthur van Schendelstraat is een bankgarantie van € 42.133 afgegeven als waarborg.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021

DOELBESTEDINGSPERCENTAGE VAN DE BATEN

Het percentage bestedingen aan doelstellingen/totale baten aan doelstellingen is 108.
Dit percentage ligt boven de 100% als gevolg van onttrekking van gelden uit bestemmingsfondsen.

DOELBESTEDINGSPERCENTAGE VAN DE LASTEN

Het percentage bestedingen aan doelstellingen/totale lasten is 100.

FONDSENWERVINGSPERCENTAGE

Het percentage kosten eigen fondsenwerving/baten eigen fondsenwerving is 2.

BATEN

BATEN VAN PARTICULIEREN

Incidenteel worden er giften en donaties ontvangen van particulieren. De boodschap van Fairtrade Nederland is dat het kopen van producten met het Fairtrade keurmerk een duurzame manier is om kleine boeren en plantagewerkers in ontwikkelingslanden te helpen. Mensen die meer willen doen, kunnen een donatie overmaken aan Fairtrade Nederland.
In 2020 is een legaat ontvangen (geschat € 6.482). Dit is in 2021 afgewikkeld.

Door te voldoen aan de eisen van het CBF-keurmerk, waarborgt Fairtrade Nederland dat zij op een verantwoorde manier met deze giften omgaat.

BATEN VAN LOTERIJORGANISATIES

De NPL heeft in 2021 eenmaal een Fairtrade ontbijtbox als prijs uitgekeerd en eenmaal Fairtrade badhanddoeken. Een deel van de leveringen van contracten uit 2020 is vertraagd als gevolg van de COVID-19-pandemie en is uitgeleverd in januari 2021. Dit deel is in 2021 verantwoord. De positieve marge moet aan de kernactiviteiten van Fairtrade Nederland worden besteed en is toegevoegd aan het bestemmingsfonds.

NPL-prijzen

	2021	2020
Verkoopwaarde	€ 1.688.309	€ 2.655.418
Inkoopwaarde	€ -1.517.436	€ -2.196.727
Saldo	€ 170.873	€ 458.691

BATEN VAN ANDERE ORGANISATIES ZONDER WINSTSTREVEN

Onze Engelse zusterorganisatie Fairtrade Foundation heeft een vergoeding uitgekeerd aan Fairtrade Nederland voor de bijdrage aan een internationaal communicatieproject.

BATEN ALS TEGENPRESTATIE VOOR DE LEVERING VAN PRODUCTEN EN/OF DIENSTEN

De gebruiksrechtvergoeding kan als volgt per product worden gespecificeerd.

Product	Realisatie 2021	Begroot 2021	Realisatie 2020
Warme dranken, koffie	€ 976.072	€ 831.000	€ 921.117
Vers fruit en groenten, bananen	€ 1.080.339	€ 1.084.000	€ 1.150.711
Chocolade, biscuits en banket	€ 2.708.333	€ 2.788.000	€ 2.482.522
Warme dranken, thee	€ 355.283	€ 332.000	€ 354.054
Jam, honing en broodbeleg	€ 108.662	€ 116.000	€ 120.151
Alcoholische dranken	€ 37.931	€ 51.000	€ 51.256
Bloemen	€ 48.348	€ 115.000	€ 49.641
Anders	€ 1.128.925	€ 1.076.000	€ 1.062.780
Subtotaal voor korting	€ 6.443.893	€ 6.393.000	€ 6.192.232
Korting	€ -3.558.044	€ -3.498.220	€ -3.558.090
Subtotaal na korting	€ 2.885.849	€ 2.894.780	€ 2.634.142
Inhouding voor export	€ 43.685	€ 25.000	€ 32.902
Overige diensten	€ 114.556	€ 0	€ 176.231
Totaal	€ 3.044.090	€ 2.919.780	€ 2.843.275

Door gewijzigde rapportering binnen het Fairtrade systeem is de brutovergoeding relatief sterk gestegen. Overige diensten hebben betrekking op additionele dienstverlening aan gebruikers van het keurmerk.

OVERIGE BATEN

In 2021 betreft dit een vergoeding van zusterorganisaties voor het beheer van internationale klanten. In 2020 ging het om doorberekening van kosten aan licentiehouders, zusterorganisaties en derden.

LASTEN

Afdracht aan verbonden (internationale) organisaties
Het ontwikkelen van keurmerkvoorwaarden, nieuwe producten en het monitoren van producenten gebeurt centraal vanuit Fairtrade International, de internationale koepelorganisatie. De bijdrage aan Fairtrade International en FLOCERT (dit is de onafhankelijke certificeringsorganisatie die de neutraliteit van het Fairtrade systeem garandeert) was in 2021 36,2% (2020: 36,2%) van de gebruiksrechtvergoeding.

COMMUNICATIEKOSTEN

De meeste kosten hangen samen met campagnes zoals de World Fairtrade Day, Fairtrade Week, Eerlijke Chocolate-campagne en NPL Climate Academy. Deze worden toegelicht in het onderdeel Communicatie, campagnes en projecten van dit jaarverslag. De kosten zijn lager dan begroot doordat een deel van de katoencampagne verschoven is naar 2022.

SALARISSEN/ SOCIALE LASTEN

	Realisatie 2021	Begroot 2021	Realisatie 2020
Brutosalaris	€ 1.087.631	€ 1.130.000	€ 1.094.945
Sociale lasten	€ 154.224	€ 175.000	€ 164.244
Ontvangen ziektegeld	€ -32.342	€ 0	€ -16.607
Totaal	€ 1.209.513	€ 1.305.000	€ 1.242.582

Door ouderschapsverlof en verloof vallen de kosten lager uit.

In 2021 zag de bezetting er als volgt uit:

Naam	Formatie 1 januari 2021	Formatie 31 december 2021
Directie, financiën, licensing en office management	3,40	3,40
Business Development	8,80	7,20
Policy & Advocacy	2,60	2,60
Totaal	14,80	13,20

Op 31 december waren er twee vacatures van samen 1,5 fte. De arbeidsvoorwaarden voor werknemers zijn vastgelegd in de Arbeidsvoorwaardenregeling Fairtrade Nederland, de salarisschalen (FIS) zijn hier onderdeel van. In 2012 is door een extern bureau een belonings- en functieonderzoek uitgevoerd. Hierin zijn alle functies beschreven en gewogen en vergeleken met een aantal functies van vergelijkbare goededoelenorganisaties. In 2022 is een herijking gepland.

Incidenteel maakt de organisatie gebruik van vrijwilligers en stagiairs.

Fairtrade Nederland volgt de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties.

De Raad van Toezicht heeft in 2019 consultancybedrijf Korn Ferry gevraagd een functie-evaluatie uit te voeren van de positie van de directeur. De uitkomst van deze evaluatie is dat de directeursfunctie geclassificeerd is in functiegroep I met 475 BSD-punten (Basis Score Directeuren). Hier vloeien de volgende maxima uit voort:

- een jaarinkomen van € 144.600;
- een bezoldiging van € 201.000.

Naam Functie	P. d'Angremond algemeen directeur	P. d'Angremond algemeen directeur
-------------------------	--	--

Dienstverband	2021	2020
Aard (looptijd)	onbepaald	onbepaald
uren	36	38
parttime-percentage	100	100
periode	1/1-31/12	1/1-31/12

Bezoldiging (EUR)

Jaarinkomen

brutoloon/-salaris	105.999	102.959
vakantiegeld	8.338	8.112
eindejaarsuitkering, 13^e/14^e maand	1.000	884
variabel jaarinkomen	0	0
Totaal	115.337	111.955

SV-lasten (wg-deel)	4.082	3.835
Belastbare vergoedingen/bijtellings	0	0
Pensioenlasten (wg-deel)	28.714	28.285
Overige beloningen op termijn	0	0
Uitkeringen beëindiging dienstverband	0	0

Totaal bezoldiging	148.133	144.075
---------------------------	----------------	----------------

Het jaarinkomen van de individuele directieleden (in loondienst) blijft binnen het maximum van € 144.600 (1 fte/12 maanden) volgens de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties. Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellings, de pensioenlasten, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn samen, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum van € 201.000 per jaar. Voor een toelichting op het beleid en de uitgangspunten voor de directiebezoldiging wordt verwezen naar het hoofdstuk Verslag van de Directie.

PENSIOENLASTEN

Vanaf 2020 heeft Fairtrade Nederland voor haar werknemers een pensioenregeling getroffen waarbij de pensioenuitkeringen gebaseerd zijn op beschikbare premie. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij pensioenverzekeraar Zwitserleven. Op de premie wordt een eigen bijdrage van medewerkers in mindering gebracht. De pensioenlasten vallen in 2021 lager uit dan begroot omdat ook de post Salarissen/sociale lasten lager uitvalt.

OVERIGE PERSONEELSKOSTEN

Deze kosten vallen in 2021 lager uit dan begroot door lagere reiskosten voor woon-werkverkeer naar aanleiding van de COVID-19-maatregelen.

BEZOLDIGING BESTUURDERS

De Raad van Toezicht is onbezoldigd en ontvangt alleen op verzoek een reiskostenvergoeding. In 2020 is een zelfevaluatie uitgevoerd en zijn drie nieuwe leden voor de Raad van Toezicht geworven, wat heeft geleid tot een kostenverhoging.

HUISVESTINGSKOSTEN

Het kantoorpand wordt gehuurd van Bouwinvest Dutch Institutional Office Fund N.V. en wordt gezamenlijk gebruikt met Oikocredit.

De daling van de huisvestingskosten ten opzichte van 2020 wordt veroorzaakt door de lagere bezetting van het kantoor als gevolg van de coronamaatregelen.

KANTOORKOSTEN

Hieronder vallen onder andere reiskosten, telefoonkosten, kopieerkosten, administratiekosten en kosten voor dubieuze debiteuren. Met name de reiskosten, het telefoonverkeer en de administratiekosten vallen lager uit dan begroot. In 2020 vielen veel posten lager uit als gevolg van de coronamaatregelen.

CONTROLE KEURMERK

De investeringen in licensing tools Connect en Fairlens zijn lager uitgevallen dan begroot.

INTERNATIONALE ACTIVITEITEN EN PRODUCTONTWIKKELING

Deze post bestaat uit kosten voor internationale reizen, impactstudies, lobbyen en de NPL Climate Academy. De kosten vallen lager uit dan begroot door lagere reiskosten. De daling ten opzichte van 2020 komt door de afronding van NPL Climate Academy.

KOSTEN BEHEER EN ADMINISTRATIE

Voor het beheren en administreren van projecten die worden gefinancierd uit de posten Baten uit eigen fondswerving en Baten uit acties van derden, wordt naar rato 0,2 fte van de 13,2 fte doorberekend.

SALDO FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Via de spaarrekeningen bij Rabobank, ASN Bank en Triodos Bank is in totaal € 5.234 aan rente betaald.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Na balansdatum zijn er geen gebeurtenissen van belang die vermeld moeten worden.

Utrecht, 30 juni 2022

De Raad van Toezicht van Fairtrade Nederland.

Martijn van Dam (voorzitter)
Eric Drok
Sjaak de Korte
Sietze Montijn
Willem Lageweg
Rowena Achterkamp
Lynn Zebeda

OVERIGE GEGEVENS

CONTROLEVERKLARING

De door accountantsfirma controlepraktijk bv afgegeven controleverklaring is hierna opgenomen in dit verslag.

Verwerking resultaat

De resultaatbestemming staat gespecificeerd in de staat van baten en lasten op pagina 32.

In 2021 wordt na toevoegingen aan en onttrekkingen van de bestemmingsfondsen en reserves € 202.425 toegevoegd aan de continuïteitsreserve.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Fairtrade Nederland

VERKLARING OVER DE IN DIT RAPPORT OPGENOMEN JAARREKENING 2021

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Fairtrade Nederland te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit rapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Fairtrade Nederland per 31 december 2021 en van het saldo van baten en lasten over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Fairtrade Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN DIT RAPPORT OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Organisaties is vereist.

Ref.: J.ZW.22133

accon avm controlepraktijk B.V., Burgemeester Burgerslaan 44, 5245 NH Rosmalen
T: 088 - 44 69 008, F: 088 44 69 046, www.acconavm.nl

Op onze dienstverlening en/of andere rechtshandelingen zijn steeds de algemene voorwaarden van accon■avm controlepraktijk b.v. van toepassing, waarin een beperking van aansprakelijkheid is opgenomen. Deze algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 09114597 en zullen op eerste verzoek kosteloos aan u worden toegezonden. Tevens kunt u de algemene voorwaarden via onze website <https://acconavm.nl/algemene-voorwaarden/> raadplegen. Bezoek ook onze website voor meer informatie over onze dienstverlening, onze mensen en onze ambities. Bovengenoemde disclaimer en aansprakelijkheidsbeperking gelden niet alleen voor accon■avm controlepraktijk b.v. maar ook voor iedere andere entiteit binnen het Accon avm-netwerk en onze en hun respectieve personeelsleden.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directeur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Organisaties.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE DIRECTEUR EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR DE JAARREKENING

De directeur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende Organisaties. In dit kader is de directeur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directeur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directeur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directeur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directeur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directeur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

's-Hertogenbosch, 30 juni 2022

accon avm controlepraktijk B.V.

Namens deze:

Origineel is getekend door: R. Leus RA EMITA

BIJLAGE BIJ ONZE CONTROLEVERKLARING OVER DE JAARREKENING 2021 VAN STICHTING FAIRTRADE NEDERLAND

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directeur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directeur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de directeur en de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Colofon

Redactie

Jenna Heysters
Meike Koster

Financiële rapportage

Han Hoogvliet

Accountant

accon■avm controlepraktijk bv

Vormgeving

Kiki Maat
Diewertje van Wering

Fotoredactie

Kiki Maat

Fotografie

Christoph Köstlin
Marnix Foeken
Ranita Roy
Verena Gorny
Mitchell van Voorbergen
Funnelweb Media

